

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy órára ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy órára ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petít sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlár petít sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Péntek, május 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Időpocséklás.
- Az aradi Kamara ünnepe.
- Negyvenegy vasutagazgató Mezőhegyesen.
- A plébános és gazdasszonya.
- Csalás Jeszenszky államtitkár nevével.
- Operaénekesnőből bankhivatalnok.
- Bomlás az Aradi Atletikai Klubban.
- A féltrevezetett munkásság.
- Egy napos forradalom Budapesten.
- A katonaság sortűzet adott.
- Hét halott, sok száz sebésült.
- Öngyilkosság a rendőri fogdában.
- A Kulturpalota fűtő-berendezése.

Az aradi Kamara ünnepe.

Arad, május 23.

Az ország testét átfutó lázas izgalom, amelyet a fővárosban kitört véres események okoztak, a közérdeklődés egy részét talán elvonja az aradi kereskedelem és ipar nagy ünnepe elől, de jelentőségét annak nem csökkenti. Sajnos, az ünnep külső díze is szenvedett az által, hogy az ide várt kiváló vendégek egy része ép a politika miatt nem jöhetett le. De e nélkül is megmaradt ennek a fontos alkalomnak, mint a közgazdasági élet kiemelkedő, országos eseményének belső tartalma, maradandó értéke, amelyet nemcsak az ünnepségben résztvevőknek kell megbecsülni, hanem méltányolni kell az aradi közélet krónikásainak is.

Negyven esztendő, hasznos munkával és komoly eredményekkel bővelkedő múltjának határvölvét díszíti a jubileum ünnepségeivel az aradi kereskedelmi és iparka-

mara. A mikor működése kezdődött, nemcsak maga a kamarai intézmény volt fiatal, új, de gyermek-saruit viselte az ország, főként pedig a vidék ipara és kereskedelme is. Hiszen kormányzati reszort tekintetében is akkor közös vezetés alatt állott a „földmívelési, ipar és kereskedelmi“ minisztérium. A nagy üzemeknek jobbára hijával levő ipar, a szűk hivatáskörre utalt kereskedelem mellett bizonytalan volt, hogy kellő tevékenységet, pozitív hasznot tud-e majd betölteni a Kamara. Kereskedelmi és ipari érdekképviseletek is alig voltak akkor; ezek helyét kellett betölteni a kereskedelmi és iparkamarának is s egyszersmind segítésére lenni a kormánynak is a kereskedelmet és ipart fejlesztő, szabályozó intézkedéseiben.

A kamarai intézmény bevált és elmondható: abban, hogy a kereskedelmi és iparkamarák a hazai közgazdasági élet legfontosabb, eleven, igazi hasznot nyújtó intézményei lettek, kiváló része van az aradi kereskedelmi és iparkamara működésének. Az aradi Kamara sohase maradt bürokratikus, papiron élő szerv, nem igyekezett pusztán hatóság lenne, hanem állandó kötelességének ismerte az új alkotások kezdeményezését, az ilyenek teremtésére irányuló törekvések odaadó segítését, a sérelmeknek kikutatását és azok képviselését. Együtt élt, haladt a város és a kerületéhez tartozó négy vármegye kereskedelmével és iparával; azok haladásában, elért jelentős pozíciójában van benne az ő működésének sikere is.

A négy évtized gazdag eredményei két-

ségen kívül az aradi kereskedelmi és iparkamara vezetőinek érdemeit, munkájok hatását dicsérik. A Kamara élén az aradi kereskedői és ipari életnek tisztos, a munka lépcsőin emelkedett emberei állottak, titkárai között a közgazdasági irodalom és tudomány szaktekintélyei: Gaál Jenő dr., Marschall Lajos dr. és mások, akik a maguk dicsőségével és sikereivel a Kamarára is fényt és elismerést szereztek. Azok, akiket az iparosok és kereskedők bizalma a Kamara beltágjai közé sorozott, ambícióval, tisztok fontosságának tudatában vettek részt a Kamara működésében, s hogy ez a tisztos csakugyan értéké vált, az a nemes vetelkedés jellemzi, amely a kamarai tagok választásánál tapasztalható.

A multa néző visszapillantás után fokozottabb örömmel és büszkeséggel tekinthetünk az aradi kereskedelmi és iparkamara jelenére, amelyet az ország társakamarái és egyéb körei az ünnepségeken való részvételükkel kitüntetnek. Ha azokat a nagyszabású, a város és a vidék gazdasági életének jövődjére messze kiható mozgalmakat tekintjük, amelyeket a Kamara legutóbbi programjába vett: a Weitzer-alapítványnak az iparfejlesztés érdekében való hasznosítása, az aradi áru és értéktőzsde és az azzal kapcsolatos választott bíróság megteremtése, az aradi ipari munkaházak ügye, Arad gyárfejlesztő programjának megalkotása: akkor kellően jellemeztük a Kamara mai vezetőinek erős ambícióját, modern szellemét és egyben a szívós munkaszeretetet, amely nélkül az ily nagy akciók meg sem születhetnek, annál ke-

Leánykönyvek.

Irtá: Paizs Ödön.

Alkonyodott. A hunyó nap bepillantott a széles ablaktáblán. A fáradt sugarak lomhán futottak át a poros butorokon és egy pillanatra aranyfelhőbe burkolták a leányt, akinek a könyei csöndesen hullottak le az előtte térdeplő férfi arcára...

A nap elszégyelte magát, hogy ennyire kiváncsi volt, vér futott az arcába és az egész ég biborpiros színben égett. Egy-két felhő unatkozott az égen. A nap azonban most sütni kezdte a hátukat és a foszló felhőrongyukat már-már átütötte a pirosság. Eleinte csak türték, valahogy elviseltek, de aztán örült vágatással rohanni kezdtek...

A szobában csönd volt. A leány könyei enyhítően futottak végig a férfi forró homlokán és egy kissé lehűtötték melegségét. Eddig még a leány se szólt semmit, de most hirtelen valami gondolat surrant át az agyán, fekete boru nehezedett az arcára, a szeme félelmesen, bosszút lihegően villant föl és az egyedüllét áhitatos csöndjébe brutalisan rikoltott bele a kiáltása:

— Maga utálatos!

A férfi ijedten kapta föl a fejét. A harag három vörös foltot festett az arcára. Kettő az orcáin szégyenkezett, a harmadik a homlokán piroslott. A keze ökölbe szorult és már-már föllendült, de a szemének rémült villanása találkozott a leány pillantásával. A bájos kék szem mintha sirt volna. Annyi fájdalom, annyi félelem rezgett ki belőle, hogy a férfi megérezte, hogy most hallgatni kell.

Most a leány elsirja majd az olyan nagyon féltett leányságát, most már ugyan oda szeretne dőlni a férfi karjába, de még előbb a saját szívével, a belénevelt tisztességérzetével kell megbirkóznia...

— Igen, igen, maga utálatos! Itt ülök magával szemben már vagy fél órája. Benn a maga szobájában, amelyet lázas álmaimban olyan gyönyörűen kiszíneztem, amelynek minden szögletét, valami különös meglátással így képzeltem el, amelyben már akkor otthon voltam, amikor még be se léptem. Igen, ilyenek álmodtam ezt a kedves, intim, csak két embernek teremtett fészket: a levegő forró, meleg és ami egymást kívánó lélegzetünk-től párás, mint mikor a hajnal sorra csókoltatja a csöndes, még alvó utcákat. Látta, már a nap is lenyugodott, csak messziről verődik ide a vörös uszálya. A szoba sötét, a zöld csillárból bukkik csak ki egy-egy megölt, fénytelen sugár. A lámpás, több száz, zenélő üvegszála magába szívják az erőtlén fényt és lágyan szórják rá a puha, maga-magát kínáló kerevetre. A lágy, selymes perzsaszőnyegek mohón ölelik körül a testünket, betakarják, elsüllyesztenek...

— De mégis hidegen és idegenül érzem itt magam. Ilyen szépet csak az ezeregyéjszaka misztikus félhomályába kereshetnek, de mégis valami azt sugja, hogy minden, amit itt látok, hamis, semmi nyíltság, igazság nincs benne, csak hitvány színjáték! A fényt jóelőre bevonta, a csillárt a sok rezgő üvegfonállal eltompította, a diványt ilyen kívánatosnak elhelyezte, a tollat, a papirost, mindent, mindent, ami a hétköznapi életre emlékeztet, a

sarokba hányt. Kereste, rakosgatta a színeket, maga teremtette meg a harmóniát, a hangulatot is valamiképpen összetakolta... Igaz, művészi kézzel, művészi izléssel... És nincs is hiba, nincs is kivetni való, de mégis érzem, hogy minden csinálva van, látom a keze nyomát, a rendező keze nyomát... Az arca is más, mint tegnap, mint más-kor! Meg se merném csókolni, mert nem tudta letörülni az arcáról a szerelmes, szenvedő festéket... Talán, ha halványabb volna, elhinném, hogy az érzelmi varázsolta rá, de így nem: így érzem a festék szagát... A hangja se igazi! Hangfogó van rajta, ehhez a szobához, a csöndes meleg hangulatokhoz tompította... A szavai nem igaz érzésről muzsikálnak, tettetett, hazug szájjal beszél...

— Ide jöttem magához! Egyedül. Nem ötletszerűen, hirtelen, hanem szörnyű lelkitusa után. Ezerszer és ezerszer fordultam vissza, ezerszer és ezerszer indultam el újra. És most itt vagyok szerelmes szívemmel, boldog lelkemmel, könyező, síró érzelmeimmel. Ide jöttem egy nagy elhatározással, a legnagyobb, ami kitelik tőlem. Ide jöttem, hogy magának adjam magamat, mindenneműt. Fel akartam kínálni a tilos gyönyörtől vonagló testemet, a szájahoz akartam tapasztalni szűz ajkaimat, amelyet még férfi csókja nem mocskitott be. Fájt volna vad, haragos ölelése, de a könyeimen keresztül mosolyogtam, kacagtam volna...

— És most itt vagyok magánál. Gyönyörű a kép, csak valami láthatatlan, gonosz gnomok ne játszanának velem. Amikor magára nézek,

vésbé juthatnak előre. Ebben a nemes, öntudatos előretörésben és ebben az odaadó munkában előljár a jubiláns Kamara elnöke, *Ottenberg* Tivadar, aki ugyszólván mindennap új bizonyítékát adja a széktoglalója alkalmával tett fogadalmának, hogy az elnöki állást nem tekinti disznek, hanem munkát kereső és munkát végző, kötelességgel járó hivatásnak. Hü, érdemes és avatott segítő-társai az alelnökök: *Eles* Ármán a kereskedelmi és *Steigerwald* Alajos az ipari osztály élén. A Kamara működésében, annak nivója, tekintélye emelésében és sikerei fokozásában természetesen orosz-lánrésze van a Kamara titkárainak: *Varjassy* Lajos dr. és *Zima* Tibornak, akiket szintén joggal illet az ünneplés, a jubileum komoly alkalmánál.

Bizonytal szebb, jobb lett volna, ha a Kamara jubileuma zavartalan, verőfényben, a közhangulatnak nyugodtabb időiben folyhatott volna le. De a kedvezőtlen véletlen nem rontja le az ünnepnek maradó hatását; és így is, az ország minden részéből idejövő vendégek üdvözlése közben, örömmel tekinthet a város és a vidék e jelentős, értékes és a szép múlt után még fényesebb jövőre váró gazdasági intézményére.

A félrevezetett munkásság.

Arad, május 23.

Az ország szívéből, a ragyogó magyar fővárosból megdöbbenő hírek érkeznek a villamos huzalnak szárnyán. Vér folyik a székesfőváros utcáin. A radikális választójog érdekében demonstráló munkások között egyrészt, s a főváros rendjére örökös rendőrség és katonaság között, másrészt a főváros több pontján végzetes összeütközésre került a dolog. Ezen összeütközésnek, sajnos, több emberélet is esett áldozatul, s nagy azoknak száma, kik testi épességükben sérültek meg.

A munkásság egy jelentékeny része sztrájkba lépett, nagyon sok helyen szünetel a munka, megakadt a közforgalom s sajnos, a munkások mozgalmá az utca cső-

cselékének mozgósítását is maga után vonta, s a főváros nem egy pontján a vagyonbiztonság is erősen veszélyeztetve volt.

Hogy az egymást hajszoló hírek közül mennyit kell a felizgatott kedélyek rémlátásaként leütni s mennyit kell a szenzáció hajhászat tülzásaképen azokból leredukálni, azt ebben a pillanathban a távolból megállapítani nem tudjuk, de szomorú tényként kell megállapítanunk, hogy a nemzet minden rétegét foglalkoztató, a népjogok kivívásáért most folyó nagy küzdelemnek a mai nap egy olyan sajnálatos túltengését jelenti, mely minden igaz szívű embert gondolkozóba ejt.

Tizezrekre menő munkás kéz letette ma a kenyeret adó szerszámot, a napnak gazdasági kárai beláthatlanok, a főváros utcáit elesett és megsebesült honpolgárok vére festi meg. A midőn mindeme híreket elszorult szívvel halljuk s vesszük tudomásul, önkéntelenül felmerül lelkünkben az a kérdés: szükség volt-e ép a dolgok mai állapotában erre a nagy anyagi és emberáldozatra s meg van-e indokolva a nagy áldozatnak meghozatala ép a mostani időpontban, a melyben az eszme, a gondolat, melynek érdekében ez a nagy mozgalom megindult, óriási léptekkel halad a megvalósulás felé?

Hiszen azzal, hogy a választójog erősen, liberális szellemben kiterjesztendő, hogy a nemzet gyermekeinek sok százezreit bele kell vinni a politikai tényezők közé: abban e hon minden gondolkozó egyéne egyetért, s ezért a nemzet minden rétegében a rokonszenv bizonyos mérvével találkozott a munkásságnak az a törekvése, mely beavatkozást akar biztosítani magának a politikai élet irányítására.

Hogy az elavult, félszázadnál régibb választói jog gyökeres reformra szorult, az kétségtelen, s csupán abban a tekintetben nem szűrődtek le egységesen a vélemények, hogy a megalkotandó reform határai milyen mértékben állapíttassanak meg. Az e tekintetben támadt aggályoknak is csak a legfőbb állam részen adta meg a létalapot, s az a gondolat, hogy meddig szabad a reform terén elmennünk anélkül,

hogy magát az állam létét veszélyeztettük. A reform létesítése uton van, azon az uton, mely lassanként a fokozatos kiépítéshez fog vezetni.

S most, amidőn ez a kérdés a maga elementáris erejénél fogva homloktérbe került, igazán-sajnálatos és magának a jó ügynek ártó fordulatnak kell tekintenünk azt, melynek a mai gyászos események képezik szomorú eredményét.

S hogy a szenvedélyek künn az utcán oly fékevesztett erővel tudtak maguknak utat törni, annak lelki indokát nem az excedáló nagy tömegekben kell keresnünk, hanem a tekintélyt és észszerűséget lábbal tipró, semmi tekintetet és semmi mérsékletet nem ismerő nagy agitációban, melyet a magyar parlamentnek egy elenyészően csekély, szellemi kapacitásra jelentéktelen csoportja, közel egy esztendeje kifejtett.

A Justh Gyulának vezetése alatt álló csoport, amidőn a bankkérdésben a legcsufosabb vereséget szenvedte, hogy a maga lételének jogcímét biztosítsa, kisajátította a maga részére a választói jognak kérdését s ezt tette minden képzeletet felülmúló agitációjának jelszavává, egy oly küzdelemben, mely nem ismert mértéket, nem ismert törvényt, nem ismert szabályt. Ez az agitáció lehetetlenné tette a törvényhozás működését, lejáratott minden tekintélyt s feje tetejére állított minden politikai elméletet. Nem csoda tehát, ha a nagy tömegek azt látva, hogy három tucat elszánt ember sarkaiból ki tudja emelni a parlamentet, azt látva, hogy a nyers erőszak meg tudja akasztani az állam gépezetét, arra a meggyőződésre jutnak, hogy a természetszerű politikai fejlődésnek útját meg lehet rövidíteni, egy hátor és erőszakos csapással, ha az megfelelő időben vitetik keresztül.

Felette sajnálatos, hogy a dolgok így fordultak. A munkásságnak tizezrei beugrottak Justhéknek, akik a dunamenti palotának puha szőnyegein haladva, becses-énjük legteljesebb biztonsága mellett tekintenek le a nagy tömegekre, melyek saját bőrüket viszik a piacra azért a politikai csoportért, mely a mikor a hatalom birtokában volt, mindenre gondolt, csak az ál-

csufolódo tükröt röpitenek közénk, hogy mindent elferdítve lássak... Itt térdepel előttem, bus, bánatos fejét az ölembe hajtja: kacagni látom, gúnyos nevetésre torzul el a szája... A szemé, jaj a tekintete hiába tüzel rám: sirni szeretnék, de mégis piszkos vágyakat látok benne ujjongani... Ne... ne fogjon át dédelgető karjával... ugy érzem, hogy hideg kigyók futnak át a testemen... És az ajka? A szája szögletében észrevétlenül: orvul vágó, kívánó mosoly húzódik meg... Nem tudom tovább nézni, utálom!...

— Pedig magamtól jöttem ide, az érzéseim hajtottak. Nagyon, nagyon régen volt, amikor először megismertem. Akkor még nem is láttam. — Bus, könyező, nagy dalok keltek a szívéből, szomorú akkordok, siró melódiák... Elmondotta, hogy elhagyták az emberek, megölték az asszonyok és elhagyták és itt maradt egyedül. Olyan szép volt az ellentét, hogy azok tovább táncolnak, tovább dalolnak, csak maga sir néman a lelkét bilincsekbe verte a nagy szomorúság... A szíve üres: valakire vár...

— És én úgy hittem, hogy megtaláltam azt, akit a leányálmaim üldöztek. És megismertem és nem csalódtam. Maga az volt, akinek verseiből éreztem: a bánatos, szenvedő fiú. És maga is megsértett engem. Halkan suttozva beszélni kezdett. Azokat mondotta el, amit vártam magától...

— És én eljöttem magához. Nem tudom ezt a mondatot elégszer a fülébe kiáltani, nem tudom eleget elsírni, hogy maga is átérezze azt a nagy harcot, azt az irtózatot

küzdelmet, amit belül megvívott. De mégis hiába vagyok itt. Hiába keresem magát, hiába nézek a szemébe: semmit se változott, de megse találom. Barna, sűrű, nagy borzas haja most is kuszáltan lóg a szemébe, a teste is megörnyedt, arca beesett. A szemé, mélyen, erősen árkölt, nagy fájdalom duhatja — és mégse, nem... nem maga az! Maga nem az a férfi, akinek álmodtam és akit szerelmes szívemmel elképzéltem. A tekintetében van valami tűz, valami villanás, van valami az egyszerű, brutális férfi nézéséből. Az ajkai kéjesen vonaglanak, a teste remeg, levetette az enjét, maga is olyan, mint a többi férfi, a többiek, mind, mind...

— És akkor miért adjam oda magának magam! Csunya és irtózatot, hogy egy leány, mint most én, alkuszik magára. De nem tehetek róla, megtanítottak arra, hogy nekem, igen, igen, az ártatlanságomnak ára van! Kincs, nagy kincs, sokszor boldogságot kapunk érte, de legtöbbször boldogtalanság, szerencsétlenség a következménye... Mit ad maga nekem cserébe: leleljen, mit ad?... A lelkét? Azt már régen elszórta, kiöntötte itt-ott egy versben, maga se tudja mikor a sok hazug, tettetett érzés között... Talán a szíve az enyém lesz?... Az első költemény köteté Tildát istenítette, a második Gizának szólott, a harmadik Liviát hasonlította a tündérekhez... De még akkor se volt vége: fölvonultak a többiek. Bözske, Irén, Lea, nem is tudom föl-sorolni. Én is egyike lennék, én is csak egy szám volnék a sorozatban... Hát ezt adja nekem, ezt?!... Vagy azt mondja, hogy a testét?... Azzal is

megelégednék, de már régen elcsókoltam... Az esztét?!... Megölték az asszonyi ölelések. Csak azt ne hazudja, hogy magát, mindenét, ami még megmaradt... Sokkal önzőbb, számítób és kisebbnek, jelentéktelenebbnek tart engem...

— De hát akkor miért adjam én magának magam? Egy gyönyörű, soha vissza nem térő óráért, egy mámoros, szégyenletes percért...? Lássam... lássam, ezért a magáé lettem volna. Ha megvetettek volna az emberek, ha kiüldöztek volna a tisztességes társaságokból, amikor meg-eredne a könyvem, erre gondolnék és... és lassan, lassan már kacagnék is. De ehhez illuzió kell, uram, illuzió! Maga pedig elrabolt tőlem mindent, ami szép volt. Nem, nem, maga nagyobb bü-nös, maga gyilkolt: maga megölte az álmaimat. Maga nagyobb gonosztevő, mint az, aki pénzért leszurja az áldozatát és ott hagyja vérben fagyva...Maga a lelkemet vágta ki, hogy soha többé ne legyen örömem, hogy mosolyogni se merjek... Volt egy hatalmas, mámoros, bódító gondolatom: szeretni és szeretettetni... Most már vége! Én is beleolvadok a megszokott, szürke semmisségbe, mint annyi és annyi hozzám hasonló szerencsétlen. Rávarrom magam valakinek a nyakára: asszony leszek. Nagyságos asszonynak fog-nak titulálni, sőt lesznek olyanok is, akik esetleg a hátam mögött még megirigyelnek is.

— Boldog asszony!

Szinte már látom, amint körülöttem szalad-gálnak a maszatos fiam. Apró, gúnynyögő jószá-gok. A nyakamba kusznak és a fülébe só-hajtják:

talános, titkos választói jog megalkotására nem, s mely most a népeknek a nagy tömegével óhajtott volna kátyuba jutott szerénnyel onnan kivonszoltatni.

A mai tüntetés jó eleve be volt jelentve. Annak hírére a fővárosi rendőrség főkapitánya óva intett mindenkit a tüntetések végzetessé válható következményeitől. Tehát arra sem hivatkozhatnak a tüntetés vezetői, hogy a rendőrség rendszabályai őket készületlenül érték.

Amde épügy, mint a rendőrség s mint az egész világ. Justhék is nagyon jól tudták, hogy mi készül s kérdjük, ott voltak-e a tüntető tömegek között az ő parlamenti szövetségeseik, hogy honatjai tekintélyekkel a tömegek lépéseit irányítsák s a bekövetkező bajokat bölcsességükkel elhárítsák.

A fővárosi tudósítások szerint egyetlen honatya sem volt jelen ott, ahol rendőrszuronynyal és katonai löveggel lehet kelemellen érintkezésbe lépni.

Azokat a halottakat, kik ma a főváros utcáin elvérzettek, feltámasztani nem lehet, azok a könyvek sem szárihatók fel, amelyek a mai fölösleges vérengzés nyomán fakadnak, de egy tanúsága mégis lesz a mai gyászos fordulathoz, s ez az, hogy a tömegek talán meg fogják ismerni azt, hogy hová vezet a felelőtlen és lelketlen izgatás, s hogy nem mindig ott keresendők a nép barátai, hol legtöbb a puffogó frázis. S a világ talán rá fog jönni arra, hogy kiket terhel a mai szomorú eseményekért első sorban a felelősség.

Tisza István gróf üdvözlése Aradról. A képviselőház új elnökét Tisza István grófot Arad város országgyűlési képviselőjét számos táviratban üdvözlöttek az ország minden részéből. Az első üdvözlők között volt az aradi Nemzeti Munkapárt elnöksége, mely meleg hangú táviratban fejezte ki a párt ragaszkodását. A munkapárton kívül nagyon sokan külön is üdvözlöttek Aradról Tisza István grófot.

— Mama, édes mamuci!

— De én mégis érezni fogom, hogy nem vagyok boldog. Eladtam magam, eladtam egy szép percet, egy mámoros pillanatot, egy egyszerű, egy hétköznapi élet unott egyformaságáért, jóléteért...

Elhallgatott a leány és ismét halálos csönd támadt a szobában. A nap már lebukott az égről és a félhomályban hiába követte a leány a férfi arcvonásait. Egy árva hang se hagyta el az ajkát, csak szótlanul ragadta meg a leány apró, finom kezét...

A leány fölkapta a fejét, az arcát ismét elöntötte a dac, kirántotta az ujjait, a férfi kezéből és kétségbeesetten sirni kezdett:

— És vallja be nekem, igen, igen most rögtön vallja be nekem, hogy nem először hallja ezeket a szavakat. Tilda, Giza, Livia, Bözske és a többiek mind, mind elmondották már ezeket magának, de nem a nász előtt, hanem a nász után... akkor, amikor már késő volt... Talán ők voltak a boldogabbak...

Az utolsó szavakat már halkán, csöndesen mondta. Remegő kezei teljesen öntudatlanul végig simogatták a férfi dus hajkoronáját, majd az arcán szaladtak át... Még mindig nem látta az arcát, lejjebb hajolt, égü lehelete majd a férfi szájához ért. A tekintete is megváltozott. Elcsendesült. Elbágyadva dült hátra, a haragos vonásai is kisimultak. Megszelidült. Az ajka szögletén már ott huzódzott az engesztelő mosoly, de még nem merte kacagásra huzni a száját... És várta és nagyon várta, hogy a férfi beszélni kezdjen, hogy letagadjon mindent...

Időpocséklás.

— A képviselőház ülése. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 23.

Odakünn az utcán katonai kommandókra szuronyos puskaesővek néznek farkasszemet a mesterségesen felizgatott tömeggel, benn a Házban pedig folyik a tanácskozás. A népes folyosóról csak lassan szállingóznak be a képviselők az ülésterembe és mikor pontban tíz órakor megnyitja Tisza István gróf az ülést, a parlamenti horoszkopok csalódottan látják a várt dörgedelmes vihar helyett a lassan uszó szomorú felhőket, amelyek az ellenséges pártok lelett uszáknak.

Az első pont a tegnap tévesen hitelesített jegyzőkönyv reparációja. Tisza István gróf elnök ugyanis a szokás ellenére ellefejtette feltenni a szokásos kérdést a jegyzőkönyv hitelesítésére vonatkozólag. Emiatt különben már a tegnapi ülés után exkuzálta is magát az elnök Barabás Béla előtt.

Barabás Béla nem időpocsékolásból teszi szavá a jegyzőkönyv hitelesítését, de tiltakozik a jegyzőkönyvnek az ülés végén való hitelesítése ellen. Ez a történelmi kijelentés élénk közbeszólásokra serkenti Kovács Gyulát, Ráth Endrét és Justh Gyulát, ami természetesen elnöki rendreutasítást von maga után. Ameddig szelid vizeken evezett Barabás Béla, addig nem volt baj, de mikor mindjobban elkalandozott a tárgytól, az elnök megvonta tőle a szót.

Itt emelkedik a hangulat. A Justh-párti vezérkar teljes tüdővel fujja a betanult melódiát:

— Hogy mer így beszélni. Erőszak. Törvénytelen elnök és hasonló, már unalomig ismert szavakat.

Az elnök többeket rendreutasít, végre sikerül hitelesíteni a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Simán, minden incidens nélkül tesz aztán jelentést az elnök Lukács László miniszterelnök újabb mandátumáról, Zichy János gróf, kultuszminiszter a felekezeti tanítók fegyelmi ügyeiről, majd Kenedi Géza igazságügyi és Kammerer Ernő a pénzügyi bizottság jelentéseiről.

Ezután Justh Gyula és Kovács Márton canosszájára kerül a sor, akiket a mentelmi bizottság a Ház megkövetésére utasított.

Tisza István gróf elnök felhívására egymásután áll fel a két delikvens. Előbb Justh Gyula, aztán hűséges csatlósa és három szóval — Megkövetem a Házat — eleget tesznek a kiszabott penitenciának.

Ezután következett az ülés pikantériája. Tisza István gróf napirend előtti felszólalásra adott engedélyt Apponyi Albert grófnak, Lovászy Mártonnak és Egry Bélának. Mind a három az elnökválasztás dolgában nyilatkozik.

Apponyi szerint törvénytelen az elnökválasztás, mert nem engedték meg a vitát Náray lemondása felett. Szerinte is idején való volna a házszabályok módosítása, azonban az elnök nem teheti tul magát a fennálló házszabályokon. Polónyi hangja, sivit bele most a Ház normális hangulatába.

— Az utcán iskolásgyerekeket gyilkolnak!

Kovács Gyula közbeszólásában már a népet is gyilkoltatja. Ezért a vészshírért elnöki rendreutasításban részesül.

A vér szaga nem kelt különösebb emóciót és Lovászy Mártonnak módjában van dörgedelmes szavakban elitélni a tegnapi elnökválasztást.

Ezen is tulesett a tisztelt Ház, mikor Ráth Endre, majd Egry Béla a házszabályokhoz kérve szót, kéri az ülés felfüggesztését, mert odakünn az utcán patakokban folyik a vér. Az elnök jól tudja, mi a házszabály és mit jelent a patakokban folyó vér, tehát megvonja Egrytől a szót, ellenben Justh János zárt ülést kérő ivére elrendeli a zárt ülést.

Polónyi Géza a zárt ülések vezérszónokának a miniszterelnökkel van baja és mikor kifogyott összes vádjából, a zárt ülés is véget ért, hogy alkalmat adjon Tisza Istvánnak nyílt ülésben figyelmeztetni a Házat, hogy sikerült a nemzet életéből ismét elveszteni egy napot, melyet eredményes munkával értékesé lehetett volna tenni. A jobboldal zúgó tapsvihara helyeselt az elnök komoly, hazafias keserűséget kifejező szavainak. Ennek a kijelentésnek jelentőségét Kossuth Ferenc is átérzte és az elhunyt kuruc vezérnek, Thaly Kálmánnak szerepét átvéve, elborult kedélyvel így szónokolt:

— Kérem a pártokat, utolsó pillanatban kérem a nemzet fiait, kössenek békét!

A Justh-párt némán hallgatta az okos szót. Egyszerre a baloldaltól Kovács Kálmán református pap képviselő magából kikelve felordított az elnök felé:

— *Maga örült!* — kiáltotta az elnöki emelvény felé fordulva, ökleit rázva.

Tisza István gróf kérdésére jelentkezett a tiszteletes képviselő, akit a többség izléstelen kijelentéséért a mentelmi bizottsághoz utasított.

Már csak a holnapi ülés napirendjét kell megállapítani. Napirendre a véderőjavaslatok tüzetnek, aztán hitelesítik a jegyzőkönyvet és a munkapárt viharos eljenzése mellett Tisza István elnökségének első napja minden nagyobb esemény nélkül ér véget.

Részletes tudósításunk itt következik:

Tisza István gróf elnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést.

Elnök: Jelenti, hogy a tegnapi ülés végén azt a hibát követte el, hogy a jegyzőkönyv hitelesítésére nézve a Házat nem kérdezte meg, tehát a jegyzőkönyv tényleg hitelesítve nincs.

Vermes Zoltán: Felolvassa a jegyzőkönyvet.

Ráth Endre: Tisza István gróf előadása után felesleges arra felhívni a Ház figyelmét, hogy a négy képviselőnek mentelmi bizottság elé utalása nem házszabályszerű.

Barabás Béla: Kijelenti, hogy nem időpocsékolásból szólal fel, hanem azért, mert kezd lábra kapni olyan szokás, hogy a jegyzőkönyvet az ülés végén hitesítik.

Elnök: Ez nem tartozik a tárgyhoz.

Kovács Gyula: Hát hova tartozik. (Zaj.)

Elnök: Tessék ilyesmit akkor felhozni, amikor az ülés végén a jegyzőkönyvet hitelesítik. (Zaj balról.)

Justh Gyula: Nem ért hozzá!

Kovács Gyula: Bitorolja az elnöki széket! (Oriási zaj és kiabálás.)

Elnök: Ráth Endrét, Eitner Zsigmondot, Polónyi Dezsőt rendreutasítja.

Barabás Béla folytatja beszédét, de eltér a tárgytól, mert arról szól, hogy az ülés délelőtt 10 órától két óráig tarthat.

Elnök: Figyelmeztette, hogy maradjon a tárgynál, mert különben megvonja a szót.

Barabás Béla: Hivatkozik egy házhatározatra, mely pontosan megállapítja az ülések időtartamát.

Elnök: Ismét figyelmezteti, hogy ne térjen el a tárgytól.

Justh János: Mond egy fél óráig: jegyzőkönyv, jegyzőkönyv.

Elnök: Minthogy ilyenek sem magam fel nem ülök, sem a Házat becsapatni nem engedem, kérem tartózkodjanak ilyesmitől. (Oriási zaj balról.)

Felkiáltások: Hogy mer így beszélni! Ne basáskodjék!

Elnök: Többeket rendreutasít.

Barabás Bélától elnök megvonja a szót.

Rakovszky István, Hoványi Géza és Kovács Gyula felszólalása után a Ház a jegyzőkönyvet hitelesíti.

Elnök: Bemutatja Lukács László újabb megválasztásáról szóló mandátumát.

Zichy János: Jelentést tesz a felekezeti tanítók fegyelmi ügyeiről.

Kenedi Géza az igazságügyi bizottság jelentését terjeszti be a királyi kéziratoknak a főrendiházhoz való késedelmes átküldése tárgyában.

Kammerer Ernő a debreceni és pozsonyi egyetemek dolgában a pénzügyi bizottság jelentését mutatja be.

Elnök: Felhívja Justh Gyulát és Lovászy Mártont a Ház megkövetésére.

Justh Gyula: Megkövetem a Házat.

Lovászy Márton: Megkövetem a Házat.

Elnök: Jelenti, hogy a tegnapi elnökválasztás dolgában napirend előtti felszólalásra adott engedélyt Apponyi Albert, Lovászy Márton, Egry Bélának.

Apponyi Albert gróf: Elmondja aggályait és törvénytelennek mondja az elnökválasztást. Kijelenti, hogy bizalmatlan az új elnök iránt és ezt hosszasan indokolja. Kifogásolja, hogy az elnök lemondása felett nem adtak szót, ami egyenesen a klotür alkalmazása, továbbá az elnökválasztás a napirendhez tartozott és a tanácskozási idő már letelt. Ha a házszabályok nem felelnek meg a célnak, akkor módosítani kell, evvel egyetért az elnökkel, de egyoldalúságot nem tart megenged-

hetőnek. Ő is legnagyobb szomorúsággal és aggodalommal látja a parlamenti élet hanyatlását, de nem látja ennek okát kizárólag a házszabályokban. Házszabályokat módosítani kell az 1848. IV. t.-c. értelmében. Azonban az elnöknek nincsen joga tultenni magát a fennálló szabályokon, mert a házszabályokon nyugszik az alkotmány és az objektív törvény uralma az önkényuralommal szemben. (Taps.)

Polónyi Géza: Az utcán iskolás gyerekeket gyilkolnak és itt tanácskozunk?

Kovács Gyula: Gyilkolják a népet az utcán!

Elnök: Rendreutasítja.

Lovász Márton: Pártja nevében tiltakozik az elnökválasztás ellen. Házszabályellenesnek mondja a tegnapi történeteket.

Ráth Endre: A házszabályokhoz kér szót. Elmondja, hogy az utcán öldöklők az embereket, kéri az elnököt, függessze fel az ülést.

Egry Béla: Ugyancsak a házszabályokhoz szólva kéri az elnököt, hogy függessze fel az ülést.

Elnök: Ez nem házszabály, megvonja a szót.

Justh János zárt ülést kérő ívet ad át.

Elnök: Elrendeli a zárt ülést.

A zárt ülésen **Jankovich Béla** elnökölt.

Az ülés megnyitása után **Egry Béla** kéri az elnököt, hogy rekessze be a Ház tanácskozásait. Előadja azokat az eseményeket, amelyek a parlament előtt lejátszódtak és kéri a Házat, erre való tekintettel szakítsa félbe tanácskozásait.

Az elnök nem látja indokoltnak a kérelmet és a képviselőház tovább folytatja tanácskozásait.

Kossuth Ferenc emelkedik ezután szólásra és felhívja a pártokat, kössenek békét, hogy így sikerüljön véget vetni az általános felfordulásnak. **Holló Lajos** a miniszterelnökhöz intézi szavait és kéri, hogy tájékoztassa a Házat a künn lefolyó zavargásokról.

Ezzel a zárt ülés véget ért.

Öt perc szünet után **Tisza István** gróf foglalja el az elnöki széket, a nyílt ülést megnyitja és megállapítja a holnapi ülés napirendjét. A napirenden holnap is a véderő szerepel.

Ezzel az ülés fél háromkor véget ért.

Az aradi Kamara ünnepe.

(A vendégek érkezése. Az országos kamarai értekezlet. — Társasvacsora.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 28.

Komoly és nagyszabású ünnepek keretében folyik le az aradi Kereskedelmi és Iparkamara negyven évi jubileuma. Kár, hogy a politikai viszonyok hirtelen változása a jubileum több vendégét megakadályozta abban, hogy Aradra utazhassanak. Így táviratban mentette ki magát **Beöthy László** kereskedelemügyi miniszter és nem jehet le a kamarai közgyűlésre **Tisza István** gróf sem, akinek a képviselőház ülésén kell elnökölnie. **Thék Endrét** viszont a sztrájk akadályozza nagyszabású gyártelepének elhagyásában s így a jubileum vendégei közül ezek az előkelőségek elmaradnak. Itt van azonban titkára kíséretében **Szűry János** miniszteri tanácsos, az iparfejlesztési és kamarai ügyosztály főnöke és **Mály Ferenc** műszaki főtanácsos. Már ma megérkezett Aradra **Gaal Jenő** dr. főrendiházi tag, egyetemi tanár, az aradi Kamara legelső titkára és az ország kamaráinak képviselői közül a következők:

Budapest: Krejcsy Rezső dr. titkár, Vágó József s. titkár; **Zágráb** Paskievits-Gikara Peroszlav; **Eszék:** Muzevic Edin alelnök, Dietz Ferenc dr. II. titkár; **Debrecen:** Szávay Gyula titkár és Rác Lajos dr. II. titkár; **Püme:** Gotthardi Ad. E. titkár; **Miskolc:** Radvány István kir. tan. elnök, Sugár Ignác dr. titkár; **Brassó:** Paul Vilmos kir. tan. elnök, Binder Ernő titkár; **Nagyvárad:** Hoványi Géza dr. orsz. képvis. alelnök, Sarkadi Lajos dr. titkár; **Kolozsvár:** Tamásy István alelnök, Gámán József dr. titkár; **Pozsony:** Sendlein János elnök, Wolf Gerő dr. titkár; **Temesvár:** Iovag Vost Ede udv. tanácsos, elnök, Szendrői Jenő titkár; **Marosvásárhely:** Tauszik Hugó elnök, Sz. Szakáts Péter titkár; **Sopron:** Ullein József

elnök, Paizs Károly dr. titkár; **Besztercebánya:** Rosenauer Lajos alelnök, Dienes Emil dr. II. titkár; **Szeged:** Wiener Miksa alelnök, Szabó Gyula II. titkár; **Kassa:** Beller Károly alelnök, Sipos Gyula dr. titkár; **Pécs:** Záray Károly dr. titkár. Szűry min. tanácsos és Mály Ferenc műszaki főtanácsos.

Országos értekezlet.

A Kamara ünnepére megérkezett vendégek ma délben a Központi Szálló telikertjében ebédeltek, honnan délután 3 órakor a Kamara székházába mentek. Itt **Ottenberg Tivadar** kamarai elnök nyitotta meg az országos kamarai értekezletet. Üdvözölte a megjelenteket, különösen **Gaal Jenő** főrendiházi tagot, s arra kérte az előadókat a vitában résztvevőket, hogy felszólalásaikat a tárgyak aránylag nagy számára való tekintettel, lehetőleg rövidre szabják.

(Az új adótörvények.)

Az első előadó **Vágó József** budapesti kamarai titkár volt, aki az új egyenesadó-törvények életbeléptetéséről tartott előadást. Az értekezlet magáévá tette **Vágó József** alábbi javaslatait:

Az Aradon ülésező országos kamarai értekezlet a kereskedelmi- és pénzügyminiszter urakhoz felterjesztéssel, valamint a képviselőház kérvényével fordul az 1913. január hó 1-én életbe lépni szándékolt új adótörvények végrehajtásának elhalasztása és a következőkben jelzett irányokban leendő módosítása iránt.

1. A kereseti adónak az 1911. évre 29 millióban megállapított összkontingensére nézve mondassék ki, hogy az életbelépés első esztendőjére vonatkozik.

2. A kereseti adó alá eső adóalanyoknak kb. 1 1/2 milliárdnyi évi jövedelmére tekintettel a kamarai értekezlet meg van győződve arról, hogy a 29-30 milliónyi adó 2-3% os adókulcs mellett is bevételezhető lesz, miért is az adómorál végleges elromlására vezetőknek véli a szükségesnél jóval magasabb adókulcs fenntartását s ezért annak 3%-ra leendő leszállítását kérelmezi annál is inkább, mert ez ellen a miniszterelnök urnak sincsen elvi kifogása.

3. Az adóívetés arányosítása érdekében szükséges lesz a minimális adóalap kiszámítására nézve előírni a kisebb szorzó alkalmazását mindazon adóalanyok tekintetében, akiknél a nagyobb s illetve drágább lakást és boltot az illető lakhelyén szokásos relative magas lak- és boltbérek, a foglalkozás természete, nagy gyermeklétszám, albérlők, ágyrajárók, kosztosok, elszegényedett rokonok tartása stb. teszi elkerülhetetlenné.

4. A kereset csökkenítő körülmények (betegségek, üzemszavarak, sztrájkok, kizárások, elemi csapások) vétsenek figyelembe az adóalap megállapításánál.

5. Ugyancsak megengedhető volna az is, hogy az adóalapból levonassanak az összes állami, törvényhatósági és községi adók és pótlékok.

6. Oly célból, hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóalapja ne emeltessék fel indokolatlanul levonási tilalmakkal, nagy súlyt helyez az országos értekezlet arra, hogy megengedtesse az adóalapból való következő levonások:

- a) az előző év netáni vesztesége;
- b) a vállalatok által az igazgatóságért és egyéb alkalmazottakért fizetett adók és illetékek;
- c) azok az összegek, amelyeket a vállalatok az intézeteik kebelében kizárólag alkalmazottaik javára létesített jöletti alapoknak, vagy intézményeknek juttatnak;
- d) a halasztóügyletek (kosztüzlet) tárgyát alkotó értékpapírok folyó kamatai, továbbá az üzleti év végéig lejárt időszakra eső passzív és vagy leszámított kamatok, valamint

e) az új részvények után az üzletév kezdetétől a befizetés napjáig a részvényesek által tényleg befizetett kamatok, ha az új részvényesek az alapítókefelemelés esztendőjének jutalékában részesednek.

7. Az ipari, közlekedési, biztosítási és bányavállalati részvénytársaságok adózása ügyében elengedhetetlenül szükségesnek tartja az országos kamarai értekezlet azt, hogy azok értékcsökkenési (elhasználási) tartalékai (illetve a biztosító társulatok díjtartalékai) megadóztatás alá ne vonassanak.

8. Mellőzendő volna továbbá az a rendelkezés is, amely szerint a nyilvánosan számadó-vállalatok tárcájában lévő értékpapírok árfolyamának

emelkedése, vagy csökkenése az adóköteles jövedelem megállapítását nem érinti.

9. Végül ismételtten felkérni határozza az országos értekezlet a pénzügyminiszter urat, hogy még tervezeti formájukban küldje le a kamarákhoz véleményezés iránt a kereseti, a jövedelmi és a részvénytársulati adó végrehajtására vonatkozólag kiadandó rendeleteket.

(A többi előadók.)

Krejcsy Rezső dr. az *élelmiszer-statisztika* ügyét referálta. Előadó a statisztikai hivatal tervezetét elfogadásra ajánlta s kifejtette, hogy a kamarának igénybevétele e munkában nélkülözhetetlen. A statisztikai felvételek az élelmiszerekre nézve azonnal, az ipari cikkekre nézve később volnának életbeléptendők.

Záray Károly dr. (Pécs.): Nem vár a tervezettől semmi jót s különösen nem tartaná a Kamarák szempontjából kívánatosnak, ha a minisztérium és a statisztikai hivatal e munkát a Kamarákkal végeztetné. A kereskedők és iparosok nem is kötelezhetők a Kamarák által az adatok beszolgáltatására.

Sarkadi Lajos dr. (N.-várad) és **Sz. Szakáts Péter** (Marosvásárhely) az előadó javaslatát pártolják. **Gámán József** dr. (Kolozsvár) elvben nem kifogásolja a tervezetet, de azt kíváná, hogy ha a kormány a Kamarákkal akarja ezt a munkát végeztetni, adjon munkaerőt is a munkához, vagy térítse meg a kamaráknak a kiadásokat. Az értekezlet az előadói javaslatot tette magáévá.

Az új vasúti személydíjzabás hátrányait **Szendrői Mór** (Győr) ismertette s felsorolta azokat a kifogásokat, amelyeket közgazdasági és szociális szempontból a reform ellen emelni lehet. Sérelem a Kamarákra, hogy a reform ügyében nem hallgatták meg, sőt még a közlekedési tanács elé sem terjesztették azt. A Kamarák első követelménye az, hogy a tervezet életbeléptetése halasztassék el.

Wolff Gerő dr. (Pozsony) rendkívül szakszerű beszédben bírálja a reformot. Elismeri, hogy személydíjzabásunk, a zónarendszer, a változott vámpolitikai s egyéb viszonyok folytán, elavult, ez a reform azonban nem fogja megjavítani.

Gaal Jenő dr.: a zónarendszer **Baross Gábor** kiváló műve, eredményeiben sokkal különb, sem hogy egyszerűen napirendre térni lehetne felette. Azt a fonákságát kellene csak megszüntetni, amit már **Wolff Gerő** dr. is fölemlített, hogy az utazás nálunk az itthoniaknak drága, a külföldieknek pedig olcsó. Az államvasutak olyan nagy érdeknek szolgálnak, hogy nem kell okvetlenül jövedelmet is hajtaniok. Ha pedig deficit van, ez a szabvány-szerződések miatt jelentkezik s csak másodsorban a sok szabad- és kedvezményes jegy miatt. Azt maga is nagy sérelemnek tartja, hogy a minisztérium a Kamarákat nem hallgatta meg. Ez külföldön nem történhet meg.

Sz. Szakáts Péter dr. (Marosvásárhely) szerint a forgalmi központokból, a javak értékesítésének fociusaitól távolos vidék szempontjából végzetes volna a nagy távolságok díjtételeinek emelése. Ez ellen tiltakozik.

Záray Károly dr. szerint a felterjesztéseknek, tiltakozásoknak most már nem sok eredménye lenne, most már csak bele lehet nyugodni a változhatatlamba. Azután **Ottenberg** elnök berekesztette a tanácskozást.

A társasvacsora.

A Fehér Kereszt telikertjében meleg hangulatban lefolyt társasvacsora volt, amelyen mintegy százötvenen vettek részt. Az asztalfőn **Ottenberg Tivadar** kamarai elnök foglalt helyet, tőle jobbra **Gaal János** dr. műegyetemi tanár, balra **Varjassy Lajos** polgármester és **Dálnoki-Nagy Lajos** alispán.

Az első felköszöntőt **Ottenberg Tivadar** kamarai elnök mondotta a királynak. A lelkes szavakkal elmondott tiszteletbeszédet a jelenlevők állva hallgatták meg.

Azután ugyancsak **Ottenberg Tivadar** üdvözölte a hazai Kamarák kiküldötteit, akik az aradi kereskedelmi és iparkamara negyven éves jubileumát megjelenésükkel megtisztelték. Örömmel és lelkesedéssel köszönti őket, s reméli, hogy körünkben ők jól fogják érezni magukat és a legjobb impressziókkal fognak távozni. Mi minden lehető el fogunk követni, hogy bennük tartósan kellemes érzéseket keltsünk. A vendégek egységére őríti poharát. (Eljenzés.)

Varjassy Lajos polgármester: Másfél év előtt az aradi kereskedelmi és iparkamara nagy válsá-

gon ment át, amikor a Kamara volt elnöke, Kristyó János megvált az állásától. A Kamara legjobbjait aggodalom fogta el, hogy vajon a szétbontás nem fogja-e a kereskedők és iparosok ez érdekképviseletét megviseelni. Öröndetesen tapasztaltuk, hogy ez a visszafelépítés nem következett be, mert a kereskedelmi és iparkamara élére sikerült Ottenberg Tivadart megnyerni, aki agilitásával, szaktudásával a Kamara tekintélyét minden irányban nevelte. Hiszi, hogy neki sikerülni fog az aradi kereskedelem és ipar számára azt a pozíciót megszerezni, amelyet ők előkelő hivatásuknál fogva méltán megérdemelnek. Az ő egészségére üríti poharát. (Eljenzés)

Steigerwald Alajos az aradi kereskedelmi és iparkamara első titkárát, Gaál Jenő dr. miniszteri tanácsost éltette.

Gaál Jenő dr. szép beszédben visszaemlékezéseket mondott el abból az időből, amikor az aradi Kamara titkára volt és Domány Józsefet köszöntötte föl, mint az egyetlen élő az aradi Kamara akkori beltárgyjai közül.

Funkelstein József Varjassy József polgármesterre, Kneffel Lajos Dálnoki Nagy Lajos alispánra emel poharat, Bányász Henrik a jelenlevő hölgyeket éltette.

Radvány István a miskolci kereskedelmi és iparkamara elnöke az aradi Kamarát és annak vezetőit éltette; Záray Lajos, a pécsi Kamara titkára az aradi Kamara titkárait éltette.

Zima Tibor, az aradi Kamara titkára lendületes felköszöntőben a horvát kereskedelmi és iparkamarák jelenlevő három képviselőjére emelte poharát.

A horvát Kamarák nevében Muacevic Vojin, az eszéki Kamara alelnöke horvát nyelvű felköszöntőben válaszolt. Örömmel fogadták az aradi Kamara meghívását, mert értesültek arról, hogy az 1849. évi vértanúk sirja fölött az ipar és kereskedelem milyen középpontja emelkedett. Beszédét lelkes eljenzés közepette magyarul fejezte be:

— Emelem poharamat az aradi kereskedelmi és iparkamara tagjainak egészségére.

Lendvai Jenő, a temesvári kereskedelmi és iparkamara titkára a jelenlevő hölgyeket, Dr. Varjassy Lajosnét, Zima Tibornét és Sarkadi Sárít, a nagyváradi Kamara titkárának leányát éltette szellemes pohárköszöntőben.

Ezután a banketten résztvevők vig kedélyben oszlottak szét. A vacsora Braun Gusztáv konyhájának sikerét jelenti.

Operaénekesnőből bankhivatalnok.

— Beszélgetés Neu Dávid leányával. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 23.

Irtunk már arról, hogy Neu Hermin kisasszony, a budapesti operaház híres művésznője, Neu Dávidnak leánya, aki maga is opera énekesnő volt, a budapesti Belvárosi Takarékpénztárnál alkalmazást kapott.

Az operaénekesnőből lett bankpraxi így mondta a esetét egy újságírónak:

- Melyik osztályban van?
- Az óvadéknál.
- És megy a dolog?
- No, egy kis lámpalázzal.

Én néhány bevezető akkord után, ami szükséges ahhoz, hogy a maga kellemetlen fájó ügyéről beszélhesen, a megbékélt ember csendes panaszkozásával kezdi:

— Tíz évig voltam az Operánál, zene közt nőttem fel, gyerekkorom óta a színházban élttem, képzelheti hát milyen fájdalmas a velem történt változás. De mit volt tennem? Emenem volna a legkisebb fizetéssel, amit magánénekesnőnek adnak, a szerződés nem akarták megújítani. Megpróbáltam mindent. Feladtam büszkeségem, kértem, könyörgöttem, hivatkoztam Neu Dávidra, apámra, aki harmincöt esztendőn át volt az Operánál — és hogy ki volt ő! — felhoztam, hogy Neu Dávid leánya más elbánást érdemel, hiába, Mészáros elutasított. Mondja van ebben igazság? Engem kisebb szerepekben jól használhattak. Számtalanszor beugrottam, próba nélkül énekeltem, amikor csak kellett... Azután — mondja — hány meg hány tagja van az Operaháznak, aki nem szol-

gál ra a fizetésért... Hát miért kell akkor éppen Neu Dávid leányával így elbánni.

— Először úgy gondoltam, megyek külföldre. (Nagyon nehéz megválni a szinpadtól.) De erről lekellett mondanom. Az anyámat nem hagyhattam magára, már csak azért sem, mert az a nyugdíj, az az ezer száz forint, amit kap, nem elegendő. Januárban járt le a szerződés. Azóta azt tettem, hogy ura meg újra kérvényeket nyújtottam be, hogy szerződtesselek. Mészárosból többféle ígéretet kaptam, de mindannyiszor bolonddó tett. Még távozásom előtt két nappal is azt mondta az öcsémnek, hogy csak pályázzak, másnap azonban visszadobta a kérvényem. Eluntam a dögöt. Állás után néztem és így kerültem a bankhoz.

- Mennyit kap most?
- Ötven forintot.
- Utoljára mikor énekel?
- Egy éve. Pillangó kisasszonyban, egy kicsiny szerepet...

Csalás Jeszenszky államtitkár nevével.

— Rendjel és báróság eladó! —

Távirati tudósítás.

Budapest, május 3.

A múlt év február havában választékos eleganciával öltözött ember bukkant fel Szatmár környékén. Az idegen aki Gyene Aladárnak nevezte magát, végig járta Szatmár város és a vármegye előkelő kereskedőit és iparosait, mindenütt azt mondván, hogy ő a minisztérium kiküldöttje és terepvizsgálás végett jött Szatmárra. Az alminiszteri kiküldött mindenütt eldicsekedett azzal, hogy könnyen ki tud járni rangokat. Protekciója révén bárki lehet udvari tanácsos, vagy báró, sőt ha kell magas állami szubvenciót is kieszközöl. Hogy szavainak nagyobb nyomtatékot adjon előmutatott egy névjegyet, amelyre a következők voltak írva:

Gyene Aladár miniszteri kiküldött urat szíves jóindulatukba ajánlom. A miniszteri kiküldött ur, aki megvan bizva Szatmármegyében a nagyiparosok műhelyeinek és gépeinek megvizsgálásával, bizalmamat teljes mértékben bírja Jeszenszky Sándor államtitkár helyett, Gyémánt Aladár dr.

Gyene meséjét igen sokan elhitték és kérték, hogy eszközöljön ki számukra valamiféle kitüntetés.

A „miniszteri kiküldött“ erre hajlandó volt, de csak azon feltétel alatt, ha firadságát megfelelő összeggel honorálják. A honorárium felét előre kellett lefizetni.

A szélhámos embernek igen sokan felültek s illy módon sikerült neki több iparost megcsalni.

A ravaszul rászédett iparosok hónapokig vártak a kitüntetésre. Mikor már megokalták a várakozást, levelet irtak Gyenének a minisztériumba, kérve, hogy ígéretének tegyen eleget. A levelek azonban, minthogy Gyenét a minisztériumban nem ösmerték, visszajöttek.

A becsapott iparosok akkor feljelentették Gyenét a rendőrségen ahol a feljelentés alapján megindították a nyomozást.

A nyomozás azonban nem vezetett eredményre, mert Gyene időközben megszökött. A rendőrség köröző levelet adott ki ellene. Sokáig bujkált az alminiszteri kiküldött, míg nem a fővárosi rendőrség ma elfogta.

Gyene kihallgatásakor nem tagadott. Beismerte azt, hogy Jeszenszky Sándor államtitkár nevében, az iparosoktól nagyobb összeget csalt ki.

Gyene, aki ellen megindították az eljárást, igen kompromitáló dolgokat mondott el több fővárosi előkelő emberről.

Negyvenegy

vasutigazgató Mezőhegyesen.

(Fontos tanácskozások. — Az Acsev. vendégei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 23

Előkelő vendégei vannak ma a szomszédos Mezőhegyes községnek. Ma délután két órakor Magyarország és Ausztria összes vasutainak igazgatói, mintegy negyvenegyen megérkeztek az európai hírű csanádmegyei községbe, hogy ott tartsák meg ezidei értekezletüket, amelyen az egész monarchia közlekedését érdeklő fontos határozatokat hoztak. A vendégek Szegeden keresztül külön motorvonattal érkeztek Mezőhegyesre és körülbelül egy órát vett igénybe az elszállásolás, amelynél az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak vezetőségének néhány tagja szívélyesen kalauzolta az érkezőket. Fábry Sándor dr. vezérigazgató és Szathmáry János h. igazgató személyes vezetésével történtek meg a nagyszabású előkészületek, hogy a vendégsereg itt tartózkodása hosszú ideig emlékezetes maradjon.

Délután négy órakor kezdődött meg a negyvenegy vasutigazgató értekezlete a mezőhegyesi kaszinó első emeleti termében. Az ülés mintegy másfél óra hosszáig tartott, amelyen a magyar államvasutak képviseletében Marx János elnökigazgató is részt vett. A gyűlésen a vasuti szakbizottságok előterjesztéseit vitatták meg, amelyek a monarchia vasuti tarifájának, menetrendjének és az alkalmazottak kölcsönös kedvezményes jegyeinek megállapításairól szólnak. A gyűlés a szakbizottságok néhány előterjesztését megváltoztatta és új határozatokkal szabott irányt a vasuti közlekedés beosztásának és szállítási díjtételeinek. Ezt megelőzőleg a magyarországi vasutigazgatók még tegnap délután Budapest és Szeged között a vonaton tartották meg előértekezletüket és kész határozatokkal ültek le a ma délutáni közös gyűlés tanácskozási asztalához.

Az értekezlet végeztével a vendégek, akik között két hölgy is szerepelt, kocsikra akartak ülni és Podmaniczky báró alezredes és Jankovics jóságigazgató kalauzolása mellett megtekinteni akarták a Gidrán ménest, a világhírű mintatehenészetet, a tenyészbikát stb. E szándékukat azonban nem valósíthatták meg, mert a szakadó eső ebben megakadályozta őket. A kirándulás így holnapra maradt. Este 9 órakor a kaszinó nagy termében vacsorához ültek. Az Acsev. meleg vendégszeretettel látta el a kiváló vendégeket, akiket Fábry Sándor tartalmas pohárköszöntővel üdvözölt. Ezt megelőzőleg este nyolc órakor a külföldi vendégeknek magyar parasztlakodalmat mutattak be, amelynek színes lefolyása kellemesen szórakoztatta őket.

A holnapi nap programja a következő:

D. e. 8 órakor: Reggeli. D. e. 9 órakor:

- Külső Mezőhegyes megtekintése kocsikon és pedig: 1. Törzsmének. 2. Három éves ménének bemutatása, csikós gyerekek által lovagolva. 3. Félvér ménes a 20-as majornál. 4. Nagy Nonius ménes a 79-es majornál. 5. Gulyák szabadon legelve. 6. Tehenek szabadon legelve. 7. Magyar tehén gulya a 13-as majornál.

Déli 12 órakor: Visszaérkezés.

D. u. 1 órakor: Ebéd és

D. u. 3 óra 46 p.: Visszatérés különvonattal Kétegyháza felé.

Egy napos forradalom Budapesten.

(A sztrájkolók romboltak és gyújtogattak. — A katonaság sortüze. — Hét halott. — Sok száz sebesült. — Ezer szocialistát letartóztattak. — Huszonnégy óras általános munkaszünet.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, május 23.

A szocialisták vezéreinek akaratából ma Budapesten általános sztrájk tört ki. A szocialista munkásság — mintegy negyvenezren — egész nap az utcán tüntettek és ellenszegültek a békés lakosság védelmére kivezényelt katonaságnak, akiket meg is dobáltak. *Sortüz volt erre a felelet.* A romboló, gyújtogató és helyenkint rabolni akaró tömegből *heten meghaltak, sok százan megsebesültek.* A kormánynak mégis sikerült lehetetlenné tenni az erőszakos sztrájkot, amelynek vezetői ma este föl hívták a munkásságot, hogy *holnap, pénteken kezdje meg a munkát.* A sztrájkot tehát csak 24 óráig bírták a szocialisták; mindenki megállapíthatja ebből, hogy ez a kegyetlenül és lelketlenül kísérelt harc az ő nagy kudarcukkal végződött.

Az egy napig tartott forradalmi harcról ezt jelenti fővárosi tudósítónk:

A délelőtti harcok.

A főváros képe kora reggeltől kezdve forradalmi volt. A parlamentet katonaság vette körül, nagyszámu huszárság, gyalogság. Rendőrök cirkáltak mindenfelé a parlamenthez vezető utcákon és izgatottan várták az eseményeket.

Ha órákor megkezdődött a csoportosulás, a külvárosokból sűrű csoportokban özönlöttek be a munkások. Az első összeütközés reggel fél hétkor volt a Margithidon, ahol a *Budáról érkező munkáscsoportokat heves huszárattak verte szét.*

Délelőtt fél tizkor a külső Váci-úton egy épülő házból *sűrű kőzáporral* fogadták az arra cirkáló rendőröket. A rendőrség rohamot intézett a ház ellen és kiverte az épülő ház állványai közül a kődobálókat, *több munkást letartóztattak.*

Véres jelenetek játszódtak le a Külsőváci uti Nicholson gyár előtt. A gyárak vas- és fémmunkásai izgatott, forradalmi hangulatban vonultak föl és csakhamar összetűztek a rendőrökkel. A kődobálást hirtelen revolverlövés váltotta föl. A munkások tömegéből *váltak a rendőrökre.* A rendőrséget *Naszády Béla* rendőrkapitány rohamra vezényelte. A munkások tömegét kardlapozó gyalogosrendőrsereg és vágató lovasattak verte szét. Pár perc alatt futva menekült a tömeg, amelyből egyre hangzottak a lövések. A kis ütközetben *hétvennél több lövést váltottak.* A munkások lövéseire a rendőrök is használták szolgálati revolverüket.

Naszády rendőrkapitány kődobálástól. Molnár és Berényi rendőrök revolverlövésztől megsebesültek a Nicholson gyári harcban, amelynek két halottja is volt. *Holub István és Istók Mihály gyári munkásokat agyonlőtték* az összeütközésben.

Kisebb összeütközés több helyen volt és a folytonos csatározások megakasztották a villamos közlekedést. A tüntetők tömege a Szabadságtérre igyekezett és délelőtt tizenegykor mintegy negyvenezer ember énekelt forradalmi dalokat az óriási téren erős rendőri kordon és katonai sorfal között. A tömeg egyes csoportjai nyugtalanul viselkedtek, valósággal keresték az összetűzést a hatóságokkal. Minden negyedórán apróbb csepetések támadtak és időről-időre *kisebb katonai rohamok söpörték végig a rakoncátlankodókat.*

A késő délelőtti órákban egy kétes elemekből álló csoport megtámadta az *Osztrák-Magyar*

Bank Szabadságtéri palotáját, amelyből az ott őrzött aranyat, ezüstöt el akarták rabolni. Rendőrök rohantak a tömegre, a honvédegyalogság szuronytsegezve futott a bank ostromlói felé, akiket visszavertek. A katonaság a Nádor-útcán át a belváros felé szorította a tömeget, amely menekülése közben az összes eléje kerülő ablakokat beverte.

Sortüz a képviselőház előtt.

— *Halottak, sebesültek.* —

Déli háromnegyed tizenkettőkor a tömeg a képviselőház elé vonult az oda vezető utcák mindenikéből. Az utca torkolatokat rendőrök és katonák zárták el. A rendőrség vezetői felszólították a tömeget, oszójának szét.

Sortüzet fogunk adni! — kiáltozta a rendőrtiszt.

— Nem félünk a puskától! — ordították a fiatalabb munkások.

Egy bömbölő hangú szocialista fülsiketítően ordította:

— Nem kell félni! A katonák nem mernek löni! Azoknak nem szabad löni!

Ebben a percben a tömeg közül többen kövekkel dobáltak a rendőrökre és katonákra.

— *Feuer!* — hangzott a parancs és *száz meg száz puská dördült el, amelyet a munkások halálordítása követett. A sortüz után három halott, három haldokló és vagy száz sebesült maradt a kövezeten.*

Ez a rémes jelenet megriaszította a tüntetőket, akik rendszertelenül vad iramban menekültek a parlament épülete alól. De a következő percekben a szomszédos utcákban újból összeverődtek és megkísérelték, hogy visszamenjenek a képviselőház elé.

Minisztertanács — a rendőrfőkapitány részvételével.

A délelőtti harcokról folyton érkeztek híradások a képviselőházba, amelynek folyosójára a Szabadságtéren történt összeütközések sortüze behangzott. A képviselők izgatottan beszéltek meg a legfrisebb híreket, amelynek az első rémület hatása alatt tulzatosan adtak hirt az eseményekről.

— Husz embert agyonlőttek a Külső váci úton — ujságolták rémülten a folyosón, ahová rendőrök haláláról is tulzott hírek jutottak el. Vérszes hírek keringtek az Osztrák-Magyar Bank palotája ellen intézett támadásokról is.

— Ezt nem lehet már tovább tűrni — fakadt ki Tisza István gróf, amint szünet közben végigment a folyosón és meghallotta a történeteket.

Délután egy órákor megjelent a Házban *Boda Dezső* rendőrfőkapitány. Lukács miniszterelnököt kereste. Lukácsot kihívták az ülésteremből és Lukács sietve a miniszterelnöki szobába vezette a főkapitányt. Boda részletesen jelentést tett a délig történt eseményekről, a Margit-hidi, Szabadságtéri, Külsőváci uti és országház előtti harcokról. Lukács mindenről pontosan informáltatta magát, azután pedig *sürgős minisztertanácsot* hívott össze. A minisztertanácsban Lukács elnöklelte alatt valamennyi miniszter, Tisza István gróf és Boda Dezső főkapitány vettek részt.

A miniszterelnök felszólítására Boda főkapitány a minisztertanácsal is megismertette a délelőtti eseményeket, azután javaslatokat tett a további intézkedések tekintetében. *Tisza István* gróf hevesen nyilatkozott a tömeg erőszakosságáról

és a tüntetők közé vegyült csöcselék merényleteiről. Kijelentette, hogy a további garázdálkodás elfojtására a *legsúlyosabb eszközöket kell igénybe venni* és minden áron meg kell védeni a főváros személy és vagyonbiztonságát. *Lukács László* azonban az engedékenyebb álláspont híve volt és azt mondta, hogy meg kell tartani bizonyos mérsékletet a zavargókkal szemben is. *Boda* főkapitány meghallgatása után a miniszterelnök hajlandóságot mutatott arra is, hogy a délutáni betiltott népgyűlést — nem ugyan a Petőfi-szobor előtt — hanem valamely zárt helyen megengedi.

A minisztertanácsban azután a rendfenntartás további módjait beszéltek meg. *Boda* főkapitány jelentette, hogy a rendelkezésre álló karhatalom, miután azt a város több pontjára kell megosztani, nem elegendő és különösen az esti órákban erősebb katonai csapatokat kell igénybe venni. Kérte, hogy adjanak rendelkezésére újabb csapatokat. *Hazay Samu* honvédelmi minisztert a minisztertanács meg is bizta azzal, hogy a főváros környékéről *Székesfehérvárról, Vácra, Piliscsabáról és Esztergomból újabb katonai csapatokat rendeljen Budapest védelmére a zavargók ellen.*

Tisza István utja a parlamenttől hazáig.

A parlamentben a fiatalabb munkapárti képviselők az ülés vége felé azon aggódtak, hogy *Tisza István* gróf hogyan tud hazajutni a képviselőházból lakására. *Tisza* mosolyogva hallgatta a különböző jótanácsokat és úgy rendelkezett, hogy hozzanak a számára két-lovas bérkocsit. A gummikerekű fiakker a parlamentnek az *Andrássy-szobor* felé néző bejárata elé állt és ott várakozott *Tiszára.*

A Ház elnöke az ülés befejezése után megvárta a hölgyek karzatáról jövő feleségét, a folyosón pedig *Tisza Kálmán* gróf munkapárti képviselő csatlakozott hozzájuk. Azután mind a hárman feltűnés nélkül távoztak a parlament épületéből. *Tisza István* gróf a legnagyobb nyugalommal ült a nyitott kétfogatuban, amely az *Akadémia-útcán* és *Zrínyi-útcán* keresztül az *Andrássy-útra* hajtatott. Az utcákon mindenhol sokan jártak, de nem ismerték fel *Tiszát*, aki zavartalanul eljutott az *Andrássy-ut* vége felé, a *Körönd* előtt levő *Millenium-kávéház*ig. Itt néhány járókelő megabcugolta *Tiszát.* A kocsit azonban befordult a *Rózsa-utca*ba és a *Fasorban* levő lakására vitte *Tisza Istvánt.*

Aradon a késő délutáni órákban már olyan híreket terjesztettek, hogy *Tisza* hazajutását a tüntetők barrikádok felállításával akadályozták meg, mindazokra az utvonalakra, amelyek *Tisza* lakásához vezetnek, vilamoskocsikból, kidöntött gázlámpákból torlaszokat rögönöztek. Ez — mint még sok egyéb — kőszá rémhírnek bizonyult, mert *Tisza* bántódás, sőt a legkisebb akadály nélkül térhetett haza.

Népgyűlés helyett — rombolás.

A szociáldemokrata párt, hogy zavargásra és izgatásra minél több alkalmat találjon, a mai nap programba vette, hogy tömegeit a *Petőfi-szobor*nál népgyűlésben gyűjti össze. Ennek a gyűlésnek a programján természetesen a maga módja szerint „felvilágosította” volna a népet a politikai helyzet állapotáról és a végső akkord akként volt tervezve, hogy a szabadságharc dalnokának szobrától tüntető „sétára” induljon a tömeg, amely a nap folyamán néhányszor megmutatta sétáló kedvét.

Boda Dezső rendőrfőkapitány betiltotta a népgyűlést, de ezzel a pártvezetőség nem volt megelegedve s *Lukács László* miniszterelnökhöz fordult a főkapitányi végzés megváltoztatásának kikészítése céljából. Délután két óra volt, mikor a pártvezetőség több tagja, *Kunfi Zsigmond dr., Garami Ernő, Weltner Jakab, Garbai Sándor* a parlament elé érkeztek, amelyet azonban többszörös katonai és rendőri kordon vett körül, úgy, hogy a küldöttség nem juthatott el az országház bejáratához. A kordonparancsnokló rendőrtisztviselőtől kértek engedelmet arra, hogy átléphessék

az őrség vonalát, az azonban hivatkozva a felsőbb utasításra, udvariasan bár, de határozottan megtagadta.

— Mi a nép küldöttei vagyunk, ez pedig itt a nép parlamentje! — kiáltott Kunfi dr. a kordonon kívül álló tömegre mutatva — Nekünk jögnünk van bejutni a miniszterelnökhöz, akinek kötelessége szóba állni velünk!

— Sajnálom uraim, de a Irázisok egyáltalán nem használják! A képviselőházba csak országgyűlési képviselőt és igazolvánnyal bíró egyéneket engedhetnek be! — felelte a rendőrtisztviselő!

— Az ur viseli a felelőséget, ha a Petőfi szobornál vér fog folyni! — kiáltotta most Garami. — Mert ha nem engednek a miniszterelnök elé, úgy a főkapitányi tilalom dacára is megtartjuk a népgyűlést. Tessék megüzenni Bodának, hogy a miniszterelnököt keressük, adjon engedélyt a kordon átlépésére.

A képviselőházban tartzkodó főkapitány értesülve a szociálista küldöttség kéréséről, megadta az engedélyt, hogy azok a képviselőházban a miniszterelnököt felkeressék.

Délután két órakor fogadta Lukács László miniszterelnök szalonjában a küldöttséget, ahol Kunfi Zsigmond dr. adta elő kívánságukat és kérte, hogy a miniszterelnök adjon engedélyt a Petőfi szobornál tervezett népgyűlés megtartására. Lukács László miniszterelnök kijelentette, hogy nincs kifogása az ellen, hogy a népgyűlést megtartsák, de csak az esetben ad engedélyt erre, ha az zárt helyiségben folyik le, mert a mai nap elég szomorú bizonyosságot szolgáltatott arra, hogy a szabadban a pártvezetőség sem tud garanciát vállalni a szervezett munkásság tüntetését megzavaró csöcselék vandalizálásaiért. A küldöttek a miniszterelnök feleletével nem voltak megelégedve és kijelentették, hogy ők ragaszkodnak ahhoz, hogy a gyűlés a szabad ég alatt tartassék meg, mert a tömeg izgatottságának így jobban urai és azok jobban irányíthatók. Erre a miniszterelnök újból kijelentette, hogy *semmi áron sem ad engedélyt szabadban megtartandó gyűlésre*, mert amint látja, a rendezők nem tudnak garanciát adni arra, hogy a vagyon és személybiztonságért a felelőséget viselni is akarják. A küldöttség ezek után eltávozott a Házból.

A pártvezetőség a főkapitány tilalma ellenére is kiadta a jelszót a Petőfi szobor elé vonulásra. A város minden részéből megindult a néparadat és délután három órára körülbelül 60,000 ember lepte el a dunaparti korzó és a szobor tájékát, amelyet azonban igen nagy katonai és rendőri erő várt és többszörösen felszólított az oszlásra. A gyűlés megtartását a rendőrség megakadályozta, még a megnyitását sem engedte meg s csak annyi történhetett, hogy Weltner Jakab az emelvényről kihirdethette a főkapitány betiltó végzését és felszólította a tömeget a távozásra. Alig fejezte be Weltner a szavait, mikor valóságos kö- és botzárpor hullott a rendőrségre, amely kardot rántva most már teljes erejével visszaszorította a zavargókat a dunaparti korzó korlátaihoz, majd pedig a Erzsébethi felé terelte. A hidnál sem rendőrség, sem katonaság nem állta útját a ármázó, fütttyülő tömegnek, amely az egész ut blyamán tégladarabokba szelődött be minden ablakot, minden kirakatot. A Várházkörut torkolatához megérkezve egyszerre egy félelmetes jelszó ugott végig a tömegen:

— *Menjünk a városházára! Romboljuk le!* — zugott a csöcselék és megindult a Váci-utca felé. Alig tehettek azonban néhány lépést, már éjük került a Petőfi-térről futólépésben odaérkező rendőrség és katonaság, amelyet a Radetzky kaszárnyából kivonult utászszázalaj is segített a tüntetők széjjel oszlatásában és sikerült a mellékutakba beszorítva és így részekre osztva megakadályozni abban, hogy a városház elé vonuljanak.

A katonaság attakot intézett a tömeg ellen. A ionirok feltűzött szuronytal támadtak a zárt sorokban felvonulóokra és négy embert súlyosan megsebesítettek.

A Duna alsó partján egy rendőr egy magánosa bandukoló embert kardjával vágott végig és ez a Duna fordult, a matrózok mentették ki. Noh a rendőrkard a fején okozott súlyos sérülést, sebesült a maga lábán eltudott menni a mentő központra, ahol sebét bekötötték.

Petőfi-szobornál történt események után a romlás körülbelül délután öt óráig folytatódott.

Gyujtogatás petróleummal.

Délután öt órakor a külsőváci uton garázdálkodó tüntető tömegek *megrohan-tak egy petróleumraktárt*. A raktár ajtaját feltörték és a petroleumos hordók közül többet az utcára hengerítettek. Beverték a hordók fenekét és *felgyújtották a szétömlő kőolajat*. Fekete fojtó füstben haragos lángnyelvek csapkodtak az ég felé. Az ötödik kerületi tűzörség sürgősen kivonult és eloltotta a tüzet. Alig távoztak a tüzoltók, megismétlődött a gyujtogatás. Ezuttal egyszerre öt hordó petróleumot robbantottak föl a tüntetők. A tüzoltók visszasiettek és kemény munkával elfojtották a lángokat. Fél órával utóbb *harmadszor is kigyuladtak a petroleumlángok*. Az elkeseredett tüntetők néhány hordót, amelyet még az első támadásnál kihoztak az üzlethől, most előkerestek rejtekükből és felgyújtották. Mielőtt elmenekülhettek volna, a katonaság rohamot intézett ellenük. *Több sortűz dördült el*. A tömegből igen sokan súlyosan megsebesültek, *egy munkást pedig hasbalörttek*.

Kidöntött gázlámpák, összezu-zott villamoskocsik.

Az Angyalföldről az Andrassy-uton és a Rákóczy-uton át haladt egy kisebb tömeg és a Nemzeti Kaszinó elé akartak jutni, hogy ott botrányt csináljanak. A vörös zászló alatt vonuló és forradalmi dalokat éneklő tömegnek azonban a kaszinó közvetlen közelében útját állta a katonaság és rendőrség, úgy, hogy a tömeg kénytelen volt a szomszéd utcákban megvonulni és miután céljukat nem tudták elérni, lassanként oszladozni kezdtek. A Nemzeti Kaszinó és az Országos Kaszinó előtt így semmiféle incidens nem történt.

A Bajza-utcában összegyülekezett tömeg a 34-ik számú ház előtt két gáz kandallábért kidöntött. Ugyancsak a Rottenbiller-utcán és a Váci-köruton is kidöntöttek a gáz kandallábereket, úgy, hogy a városnak ez a része az este és éjjel folyamán teljes sötétségben maradt.

A harcias kedvű tömeg a Váci-köruton neki-esett egy ott veszteglő villamos kocsinak azt egy-kettőre kicmelték a sinekből, felborították és miután összetörték és zúzták, a roncsokat petróleummal leöntötték és meggyújtották. Azután a Nagymező-utcában döntöttek fel két villamos kocsit, a Váci-utról és a Hungaria-utról össze-verődött tömeg a Podmaniczky-utcában támadott meg egy villamos kocsit, felborították és szintén felgyújtották.

A villamostársaság igazgatósága nem várta meg, míg a tömeg rombolása nagyobb arányokat ölt, hanem azonnal intézkedett, hogy az összes kocsik menjenek be remisekbe, úgy, hogy kora délután már egyetlen villamos kocsi sem volt látható a főváros utcáin, még a külső városrészekben sem.

A Belvárosban a Ferenciek terén verődött össze mintegy 1500 főnyi tömeg a mellékutakból azonban a rendőrség jelentésére csakhamar odaérkeztek a szomszéd utcákból a pionerek és egy-kettőre megtisztították a hatalmas teret a tüntetőktől.

Háromnegyed öt órakor elzárta a katonaság a korzót és amint lassanként sötétedni kezdett, az utcákon feltűzött szuronyu katonaság cirkált végig és megtisztították a tüntetőktől azokat.

Estétől-hajnalig. — Rombolások, vérengzések.

Fél hat órakor a Külsőváci-utcán megújultak a tüntetések. A katonaság többször volt kénytelen kardattakot intézni a tüntetők ellen, az emberek azonban semmiképen sem voltak hajlandók meghátrálni, fanatikusan ellentálltak és a támadó katonák kardjait kezeikkel fogták le. Ennél az alkalmnál négy munkás súlyosan megsebesült. E gyan-ebben az időben a Soroksári uton a vágóhid előtt, a Várház köruton és a Ferenc József-rakparton voltak nagyobb összetűzések és itt több sebesülés történt.

Hat óra felé a Belváros utcáin nyugalom állott be, azonban a Külsőváci-uton még egyre tartottak a zavargások. A tüntető munkások egy nehéz teherkocsit felborítottak és abból *barrikádokat építettek*. Az Angyalföldön is többször kellett a katonaságnak közbelepnie és négy embert, akik revolverrel fenyegetőztek, *letartóztattak*.

A Rákóczi-uton és a Külsőváci-uton lévő boltokra nézve elrendelte a rendőrség, hogy hét órakor kötelesek bezárni.

Estefelé megjelent a magyar államvasutak el-nökhelyettese Boda rendőrfőkapitányánál, amiből eleinte azt következtették, hogy a vasuton is sztrájkmozgalom van, azonban az elnökgazgató helyettese csupán csak afelől tanácskozott a főkapitánnyal, hogy a vidékről a fővárosba szállított katonaság elszállásolása mint történjek. Még az esti órákban külön vonatokon *Esztergomból, Vác-ról és Székesfehérvárról nagyobb számú katonaság érkezett a fővárosba*.

A rendőrség megállapította, hogy *Holub János pallért*, aki áldozatul esett a tüntetéseknek, nem a katonaság, vagy a rendőrség lötte agyon, hanem a tüntető munkások lötték agyon véletlenül.

Este nyolc órakor a Podmaniczky és Munkácsy-utca sarkán a tüntető munkások és a rendőrség között nagy összetűzés volt.

A Nyugati-pályaudvar belső részén valaki revolveréből lőtt, hogy az illető ki volt, még nem tudták megállapítani, a lövés azonban egy 12 éves esztendősi fiút talált. *A golyó áthatott a gyermek tüdején, úgy, hogy ez rögtön összeesett és meghalt*. Ez a hatodik áldozat.

Fél kilenckor a Várház körut 13. számú házban egy bomba explodált, a lépcsőház karfáját szétrombolta, más kárt azonban nem okozott. A rendőrség a házat elzárta. *Ebben a házban lakik Voinich István báró, a munkapárt alelnöke*.

Az esti órákban érkezett meg a szomszéd városokból a katonaság és ez vette át a szolgálatot, mivel a fővárosi rendőrség teljesen ki van merülve. Reggel 5 óra óta vannak az emberek talpon úgy, hogy nem lehet csodálni azt, hogy már alig bírnak a lábukon állni. A rendőrség ennek következtében kénytelen volt az éjszaka folyamán a katonaságnak majdnem teljesen átadni a rend fenntartását.

A véres összetűzések folytonosan meg-megújulnak, majd a Váci-uton, majd a hatodik kerület mellék utcáiban, a külvárosokban, a Tökölly-uton, különösen azonban azokban a városrészekben, ahol éjszaka sötétség uralkodik, a munkások újabb meg újabb csapatokat alakítottak és támadólag léptek fel a rendőrség ellen. A Felsőerdősor és a Dálnok-utca környékén egy összetűzésnél az egyik rendőrgolyó egy tizenkét éves leányt talált, aki rögtön holtan rogyott össze. Ez a hetedik áldozat.

A Thököly-uton, ahol a gázlámpákat össze-rombolták s ennélfogva teljes sötétség uralkodott, a tömeg egy része fosztogatni akart és több villába behatoltak, a rendőrség azonban itt kettőzött erővel lépett fel ellenük.

A késő esti órákban elterjedt az a hír is, hogy Rákosfalván és Újpesten több gyárhelyiségben tűz ütött ki. A rendőrség azonban erről hivatalos értesítést nem kapott. A Neuschloss és Vulván gyárban este tűz ütött ki, azonban a gyár tüzoltósága ezt néhány perc múlva eloltotta.

Az összeütközések és verekedések kisebb méreteken egész éjjel megismétlődtek, a rend azonban lassanként helyreállott, úgy, hogy már háromnegyed tizenkét órakor Boda Dezső főkapitány a rendőrlégénységet visszarendelte, ugyan-ésk csak visszarendelték a katonaságot is, amely egész nap talpon volt a kaszárnyákban s a vidékről érkezett katonák csoportokban vonultak végig az utcákon és ügyeltek a rendre, azonban holnap reggel hat órakor a katonaság és rendőrség újból teljes számmal kint lesz az utcákon.

A tűzoltóság harmadszor lépett akcióba, mindannyiszor *gyújtogatásról volt szó és nyolc esetben villamoskocsit égettek el.*

Boda Dezső főkapitány este kilenc órakerészes jelentést tett a miniszterelnöknek.

A villamos telep és gázgyár megtámadása.

Éjjel tizenkét órakerészesen visszavonult, értesítették a rendőrség központját, hogy este tizenegy órakerészes veszélyes támadást intéztek a tüntetők, a Dembinszky- és Murányi-utcák sarkán levő villamostelegek ellen. Hatnyolcszáz tüntető behatolt a házba, szétörték-zuztak mindent, a *fatelepeket petróleummal teleöntötték és meggyújtották.* Épen a dynamógép-házba akartak behatolni, amikor szerencsére husz rendőr automobilon megérkezett a villamostelegre. A tüntetők revolverlövessel fogadták őket, a rendőrök viszont *revolverlövészekkel válaszoltak,* egy embert életveszélyesen, egyet pedig súlyosan megsebesítettek. A rendőrség nem sokára megerősítést kapott és sikerült a tüntetőket a telepről kivenni és így megakadályozták azt, hogy a főváros az éjszakára villanyvilágítás nélkül maradjon.

Röviddel éjjel előtt Pest környékéről hatvan lovasrendőr érkezett, akik utcai szolgálatot teljesítenek az éjszaka. Holnap korán reggel a környéknek összes csendőrségét a fővárosba központosítják.

A kültelekről este egy esomó munkás bejövet megtámadta a gázgyárat és le akarta rombolni, a katonaság azonban megakadályozta e szándékukat és csakhamar szétverte az embereket.

Üres színházak, néptelen vendéglők.

Éjjel *jelenté fővárosi tudósítónk:* A főbb utcákban csend uralkodik és csak a Thököly-, Váci-, Podmaniczky- és Szondy-utcákban vannak folytonos csoportosulások, összetűzések és lövöldözések. A városban igen nagy izgalom uralkodik és kilenc óra után alig lehet polgár embereket látni az utcán, a kávéházak üresek, a színházakban alig van közönség. Érdekes, hogy a *Népepera* mai estére a *Wagner-ciklus* keretében a Mesterdalnokot adta elő és bár a helyarokat többszörösen felomelték, már négy héttel ezelőtt a legdrágább pénzért sem lehetett jegyeket kapni, a *színház ma mégis teljesen üres volt.* Délután a legolcsóbb árért kínálták a jegyeket, miután az előkező közönség nem akart kimenni a Tisza Kálmán-terre.

Az utcák legnagyobb része rendszeren ki van világítva és csak néhány utcába, ugymint az *Andrássy-ut és a Váci-körut egy részén, ahol a lámpákat lerombolták, uralkodik teljes sötétség.* Ugyancsak sötét maradt a Thököly-ut, a *Rákóczy* utca egy része, a *Podmaniczky- és a Szondy-utcák.*

A villamos vasutak közlekedését aligha tudják szombat előtt helyreállítani, miután a kocsik nagy része elromlott és a vezetéseken is óriási károkat okoztak.

Halottak, sebesültek, letartóztatott lázítók.

A rendőrség a tüntetések halottainak számát hétben állapította meg. Hogy mennyien sebesültek meg, ezt pontosan nem tudták megállapítani, miután a mentők számtalan esetben nyújtottak első segélyt anélkül, hogy az illető nevet megkérdezték volna. A kórházakban 68 súlyos sebesült fekszik és *este nyolc óráig a komolyabban megsebesültek számát kétszázharminczra teszik.* Hogy a tüntetések alkalmával hányan szenvedtek könnyebb sérülést, azt nem lehetett megállapítani.

A halottak a következők:

Holub Árpád munkás,
Istók Mihály munkás,
egy 12 éves fiú,
egy 17 éves leány,
egy lovasrendőr,
egy kertész,
egy idősebb pallér,

A sebesültek között van *Székely* Aladár dr. képviselő, az igazságügyminiszter fia, akit állítólag az utcán veresre vert a tömeg.

A mai tüntetéseken megsebesült emberek neveit a rendőrség mindeddig nem tudta megállapítani. Egyébiránt a sebesültek száma oly nagy, hogy valószínűleg még holnap sem sikerül megállapítani a pontos számot.

A rendőrség a mai nap folyamán majdnem ezer embert tartóztatott le. Ezek közül hatvankettőt, mint bűnügyi rabot a főkapitányság épületébe internáltak és holnap átadják őket az ügyészségnek, amely lázadás és lázítás miatt indítja meg ellenük a bűnügyi eljárást. A kerületi kapitányságok épülete és helyiségei zsúfolva vannak letartóztatottakkal.

Vége az általános sztrájknak!

— Pénteken kezdődik a munka. —

A szocialista pártszervezet, miután este hosszabb ideig tanácskoztak, elhatározta, hogy proklamációval lép a munkásság elé. A kiadott proklamációban a mai nap eseményeit a proletáriátus diadalának minősíti (?) „A mai napon Magyarország munkássága megmutatta, hogy a forradalomra is hajlandó és képes.” — mondja a proklamáció. A pártvezetőség abban a nézetben van, hogy egyelőre ez az erőkimutatás elegendő lesz arra, hogy a hatalom vezetői észre térjenek. Ennélfogva felszólítják a munkásokat, hogy *holnap, pénteken mindenki lépjen munkába és dolgozzon mindaddig, míg a párt nem szólítja őket újból harcra.* Elvárják a munkásságtól, hogy úgy, amint egységesen felvették a harcot, épügy felveszik holnap újból a munkát.

(Eleinte azt hitték a fővárosban, hogy ez a felhívás apokrif, de később a szociáldemokrata párt vezetősége megerősítette ennek hitelességét.)

A kormány a munkássághoz.

Lukács László miniszterelnök Tisza Istvánnal és Andrássy Gyula gróffal hosszabban tanácskozott. A tanácskozás eredményeképpen a választói reform dolgában nyilatkozatot fognak közzé tenni és remélik, hogy a munkásság ezáltal megnyugszik és ezzel megelégszik és remélik, hogy ezzel sikerül a parlamentben a normális állapotot helyreállítani és a véderőreformot rövidesen elintézni.

Bécs és a magyar forrongás.

A képviselőház folyosóján azt beszélték, hogy a bécsi udvar a legnagyobb konsternációval értesült a budapesti eseményekről. A király állítólag nagyon le van sújtva. A bécsi lapok külön kiadásban számolnak be a budapesti vérengzésről. Az osztrák képviselőházban a Budapestről érkezett híreket nagy érdeklődéssel és izgalommal tárgyalták. A szociáldemokrata szónokok felhasználták az alkalmat és a képviselőház véderőbizottságában tántettek a magyar szociálisták mellett.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Péntek: A budapesti Uj Szinpad teljes társulatának vendégfellépte. Utolsó bérleti nap.

Szombat: A budapesti Uj Szinpad teljes társulatának vendégfellépte. Bérleten kívül.

Vasárnap: Délután: *Sasfiók*, szimű. Este: *Leányvásár*, operette. 25-ik előadás.

Hétfő: Délután: *Cigányszerelem*, operette. Este: *Kis gróf*, operette. 20-ik előadás.

Kedd: *Artatlan Zsuzsi*, operette. Déry Rózsi és Falussy István vendégfelléptével. A karszemélyzet jutalomjátéka.

* **Érdekes láttnivaló!** Felhívjuk a nagyközönség figyelmét Nagy Géza egészen újonnan épült s a kor legújabb technikai eszközeivel felszerelt fényképé-

zeti műtermére. A kapu aljában felállított kirakatokban sok szép enterieur-képet állított ki a fotografus. Ezen felvételek az illetők lakásán eszközöltettek. Azonkívül láthatók még nagyon sok helyes gyermek-felvételek és egy pár szépen beállított női portré. Nagy Géza műtermében naponta reggel 8—1-ig és délután 2—6-ig eszközöl felvételeket. Külső felvételeket pedig előjegyzés szerint teljesít. 6646

* **Anatole France; a Pinguinek szigete,** már kapható 1 kor. 90 fillér *Juhász és Társasánál*

* **Kölcsonkönyvtár.** *Kerpel Izso* ajánlja 100,000 kötetes kölcsonkönyvtárát és zeneműkölcsonzó intézetét. Pontos kiszolgálás vidékre is.

Bomlás

az Aradi Atletikai Klubban.

(Felekezeti heccek. — Lemondott vezetőség.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 23

Arad legnagyobb sportegyesülete: az Aradi Atletikai Klub tegnap súlyos válságba jutott és ma még nem lehet tudni, hogy a klub, amely most készül eddigi sporttelepét, az egyetlen aradi sporttelepet, új, nagyobb teleppel fölcserélni, nem jut-e el a teljes feloszláshoz. Egyelőre annyi történt, hogy *egyesület vezetőemberei egymás után hagyják el állásukat* és pünkösdi hétfőjén aligha tudja megrendezni nagyszabású tervezett országos versenyt a fölrobbantott egyesület.

Az atletikai klub bomlása olyan természetű, hogy nemcsak Arad sportéletére lesz nagy és káros kihatás, hanem társadalmi jelenségekkel is összefüggésben áll. A válság a klub tegnap este tartott választmányi ülésén tört ki. A választmányi ülésen többek között tagfelvételeket tárgyaltak. A fölvetelre jelentkezők között volt *Kepes* Ármín felsőkereskedelmi iskolai tanár, az aradi társaságok közbecsülésben álló szereplője.

Annak, hogy *Kepes* bejelentette az Aradi Atletikai Klubba belépő szándékát, szintén van története. Az atletikai klub sportoló gárdáját jó részt növendékek teszik ki. A kétszázötven tagu egyesületnek alig egy két tagja gyakorol tényleg egy, vagy más sportot, az atleták, labdarugók számotvető része az ifjúságból kerül ki. Ezidén ezekkel a növendék sportemberekkel sok baj volt, nehézségek gördültek a középiskolai tanulók sportolása elé és az egyesület vezető emberei egyenesen megkérték *Kepes* tanárt, hogy lépjen be az egyesületbe és győződjön meg arról, milyen a klub szelleme, belső élete és hogy a *Török Gábor* utcai sportpályán folyó játékok, gyakorlatok nem veszélyeztetik, nem befolyásolják az odajáró középiskolások tanulmányait. *Kepes* ifjabb *Vas Gusztávnak*, az AAK. alelnökének a felhívására ezeket mondotta:

— Ugy tudom, hogy az Aradi Atletikai Klub *antiszemita egyesület.* Nem akarom, hogy valaki azzal vádoljon, hogy odatolaktam a klubba és én ne bizonyíthassam, hogy *szólítottak* a belépésre.

Ifj. *Vas Gusztáv* erre levelet írt *Kepes* tanárnak és levélben kérte meg, hogy lépjen be az Aradi Atletikai Klubba. E levélben *Vas* hangoztatja, hogy a választmány neki ezt kötelességévé tette. *Kepes* Ármín több levélbeli és szóbeli felhívásra így aláírta a belépési nyilatkozatot. A választmányi ülésen tegnap szó nélkül *felvették* őt *jelentkezőt*, de amikor az alelnök *Kepes* belépését jelentette azzal a megjegyzéssel, hogy a kiváló és nagytehetségű tanárt ő egyenesen megkérte a klubba belépésre, hirtelen szólásra emelkedett az egyik választmányi tag, *Vass István* dr. vasuti fogalmazó és körülbelül ezeket mondotta:

— Nem tudom milyen nagy tetteket várunk az új tagtól, vagy mit tett már eddig egyesületünknek, hogy belépésre szólítjuk fel. Soha senki nem kértünk meg arra, hogy lépjen be a klubba csodálom, hogy az alelnök épen olyan emberről tesz kivételt, *akinek vallási viszonyai nem a mi kedvünkre valók.*

— Azt hiszem elég garancia a felvételre jelentkező egyéniségről, ha azt tudjuk, hogy középiskolai tanár — jegyezte meg *Neidenbach* Eil választmányi tag.

A vita ezután teljesen elmérgesedett, szenvedélyessé vált és a higgadt sportemberek hangoosan emlegették s hogy rendezetlen vallásiviszonyok közt élő tagot nem vesznek föl.

HIREK.

Általános sztrájk Aradon.

— Tüntetés az Andrássy-téren. —
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Az aradi szociáldemokrata-párt vezetősége ma délután telefonon utasítást kapott a budapesti pártvezetőségtől, hogy holnap, pénteken reggel az aradi összes szervezett munkások tagadják meg a munkát. Este az aradi pártvezetőség ezért elhatározta, hogy pénteken reggel megkezdeti az általános sztrájkot. Aradon mintegy négyezer szervezett munkás van és e határozat értelmében pénteken ezek nem dolgoznak. A gyári munkások és a nyomdászok kijelentették, hogy mindaddig nem működnek, míg Budapestről a továbbiakra utasítást nem kapnak. (Ez az elhatározás mindenki előtt furcsán hangzik, amikor Budapesten már pénteken reggel megkezdődik a munka.)

A ma esti pártértekezlet után a szociáldemokrata-párt néhány tagja csoportosan az Andrássy-tér felé vonult. Közben természetesen utcai csöcselék is csatlakozott hozzájuk. Amint a Városi kávéház elé értek, többen a tömegből elkezdtek kiabálni:

— Le a munkapárttal! Le az uzsorásokkal! Éljen az általános, titkos választói jog! Fel kell akasztani a nép ellenségeit!

A rendőrséget azonnal értesítették a tüntetésről. Az őrség kivonult s rövidesen széjjeloszlatta a tömeget. Közben a rendőrök a tüntetők közül *Turi* Aladár Westinghouse-gyári alkalmazottat és *Helper* József kereskedősegédet előállították, azonban Kovács Antal ügyeletes rendőrtiszt kihallgatás és igazolás után szabadon bocsátotta őket.

Nagyváradon és Pécsen már csütörtökön megkezdődött az általános sztrájk.

— A templom és a Kulturpalota. Mikor a tanács bejelentette a törvényhatósági bizottság közgyűlésének, hogy a Kulturpalota építkezésénél felmerülő kiadások fedezésére sürgősen szükségessé vált 200.000 korona kölcsönnek a felvétele, a közgyűlés úgy határozott, hogy a kölcsönt a város kezelésében levő alapokból és alapítványokból veszi fel és elsősorban a templom építő alapot jelölte ki erre a célra. A közgyűlésnek ezt a határozatát többen megfélembesték és a belügyminiszter ma érkezett leiratában arról értesítette a várost, hogy megengedi ugyan a kölcsön felvételét, de azt nem, hogy a pénzt a templom alaptól vegye fel a közönség. A tanács valószínűleg folyószámla kölcsön útján szerzi meg a szükséges összeget.

— A lapok és az általános sztrájk. Az általános sztrájk következtében a nyomdai munka is szünetelt a fővárosban. A déli, délutáni és esti lapok közül egyetlen egy sem jelent meg és a péntek reggeli lapok sem jelennek meg. A főváros közönségét a forrongás eseményeiről csak a *Pester Lloyd* és az *Est* gépirásos hevenyszett kiadásai tájékoztatták. Mindkét lap félívre terjedő gépirás után sokszorosított kiadásában a főbb eseményekről adott röviden hírt. Holnap délnél jelennek meg az első lapok a sztrájk után.

— Sulkovszky hercegnő házassága. Arad város árvaszéke ma tartott ülésében foglalkozott a belügyminiszternek azzal a leiratával, amelyben az megsemmisítette az árvaszékek és a közigazgatási bizottságnak *Sulkovszky* Ida hercegnő házasságának érvénytelenítése ügyében hozott határozatát azzal az indoklással, hogy a Németországban kötött házasság érvénytelenítése iránt magyar hatóságok semminemű törvényes lépést eredmény reményében nem tehetnek. Az árvaszék tudomásul vette a miniszteri intézkedéseket. A feladata most már az, hogy a gondnoki teendők el látásáról határozzon, mert a hercegnő német alattvaló lévén, magyarországi polgár gondnokként nem szerepelhet. Az árvaszék a városi tisztügyi hivatalt keresi meg, hogy véleményt mondjon ebben az ügyben.

Ezután került a sor a szavazásra, amely titkos lett volna, de öt választmányi tag: *Alt* János városi pénztári ellenőr, *Eckhardt* István takarékpénztári tisztviselő, *Nyáry* Péla pénzügyi tisztviselő, *Vass* István dr. államvasuti fogalmazó és *Valerian* László banktisztviselő tüntetőleg írta szavazó lapjára, hogy nem kívánja az atletikai klub tagjai sorában ltni *Kepes* tanárt — felekezeti szempontból. Öten szavaztak a felvétel mellett is. Miután az alapszabályok értelmében a tagfelvételhez a jelenlevők háromnegyed részének szavazata szükséges: a szavazás eredménye szerint *Kepes* Ármint nem vették föl az atletikai klubba.

Kinos csönd fogadta ezt az eredményt, a melynek első következménye az volt, hogy ifjabb *Vass Gusztáv* alelnök tikkár azonnal lemondott álnásáról és a mai napon már bejelentette azt is, hogy kilép az Aradi Atletikai Klub tagjai közül. Az alelnök távozását még számos kilépés fogja követni. Már a mai napon egymás után hagyták ott a klubot épen a legtevékenyebb tagok. Bejelentette lemondását és kilépését a klub sportintézője, footballvezetője, csapatkapitánya és megválik az egyesület elnöki székéből *Szokolczay* Lajos kir. főügyész ügyvezető elnök is, aki teljesen azonosítja magát ifjabb *Vass Gusztáv*val. A tagok sorában is mozgalom indult meg, hogy tömegesen lépjenek ki az atletikai klubból.

Sugár Jenő dr. ügyvéd, az atletikai klubnak régi tagja, erről a mozgalomról így nyilatkozott:

— A választmány tegnapi határozata után természetesen kilépek az atletikai klubból, mert felháborító, hogy egy sportegyesület, amely versenyen vallaskülönbség nélkül élvezzi a közönség támogatását, ilyen felekezeti visszavonást szitson. Azt látom, hogy az egyesület vezetősége nem azonosítja magát ezekkel az elemekkel, amelyek egyenlenséget tanusítanak. Ugy értesültem, hogy a klub vezetői előzetesen megbeszéltek épen a tulajdon felekezetieskedő emberekkel a felvétel ügyét és ezt a megállapodást forgatták föl egyesek. A törvényhatósági bizottságban az első adandó alkalommal szóvá fogom tenni az atletikai klub ügyét. A klub ingyen akar telket, új sporttelepre, évi ezer korona városi támogatást kap, már pedig ilyen felekezeti harcot szító egyület a város közönségének filléreiből nem szabad támogatni. Indítványozni fogom a közgyűlésen, hogy a város szóba se álljon többé az Aradi Atletikai Klubbal.

Az az öt ember, aki az egész felfordulást előidézte, csekély számu hiveivel együtt már is érzi, hogy elhamarkodott dolgot művelt és azt magyarázzák, hogy a tegnapi szavazás nem *Kepes* ellen irányult, hanem *Vas Gusztáv* alelnök ellen, aki önkényesen járt el, amikor a tanárt felszólította a belépésre. Szeretnék valami kibontakozást találni a kavarodásból.

Ifjabb *Vas Gusztáv* az AAK. lemondott alelnöke, aki évek óta fáradhatatlanul dolgozik a klub érdekében, amikor megkérdeztük, hogy lehetségesnek tartja-e a klub bomlásának elhárítását, ezeket mondotta:

— Felszólítottam, levélben is megkértem *Kepes*et, hogy lépjen be az Aradi Atletikai Klubba. A tegnapi határozat után azonnal lemondtam a klubban viselt tisztségemről és ki is léptem a klubból. Ugy tudom, hogy igen sokan követték és követik példámat. A kibontakozásnak csak egyetlen útját látom. Én és a velem hasonló gondolkozásuak elhagytuk a klubot, csinálják mások jobban a dolgokat. Vissza nem mehetünk és az egész dolgot nem reparálhatjuk addig, amíg azok, akik a mostani dolgot előidézték, ki nem lépnek a klubból.

SPORT.

+ Az Aradi Atletikai Klub ma, azaz péntek délután fél 6 órakor a „Fehér Kereszt” kistermében igen fontos, az egyesületre nézve nagyjelentőségű tárggyal ülést tart. A választmányi tagok lehetőleg teljes számban való megjelenését kéri az elnökség.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— 151
Nyomda	— 151

— Idősebb Konopy Kálmán temetése.

Amilyen általános és széles körű tisztelet vette körül életében az oly tragikus módon elhunyt idősebb *Konopy* Kálmán odvosi nagybirtokost, olyan mély és őszinte részvét nyilvánult meg ennek a nemes szívű és fenkölt gondolkodású férfiúnak koporsójánál. Ma délután négy órakor gyülekezett össze a rokonság, a jóbarátoknak, tisztelőknek óriási serege, hogy utolsó útjára kísérje az elhunytat az odvosi udvarházból. Szakadó eső sem tartotta vissza a környék egyszerű népét attól, hogy beláthatatlan tömegekben zárandokoljon el *Konopy* Kálmán koporsójához és bucsút vegyen jötevőjétől. Öreg emberek hangos zokogással járultak a koporsó elé, hogy ott csendes imát mondjanak el az elköltözöttnek lelki üdvéért. Óraszámra levett kalappal, esőtől verve várták a szertartás kezdetét asszonyok és gyermekek, akik a rossz idő ellenére is gyalog kísérték a koporsót a több kilométeres utolsó útján, amelyet a *Konopy* levő családi sirbolthoz tett meg. Aradról *Kintzig* János és családja, *Fábián* Lajos törvényeségi elnök és családja, *Szalay* Károly ügyvédkamarai elnök és családja, *Institóris* Kálmán királyi tanácsos, nyugalmazott polgármester, továbbá a *Beliczey*, a *Pfeiffer* családok vettek részt a temetésen. Igen nagy tömegben érkeztek a családhoz részvétnyilatkozatok mindenünnen, ahol *Konopy* Kálmán áldásos élete révén tisztelöket szerzett magának.

— Elhalasztott esküvő. *Keszenbaum* József és neje értesítik a tisztelt és meghívott ismerősöket, hogy *Boriska* leányuk folyó hó 26-ára kitűzött esküvője bizonytalan időre elhalasztott.

— Elhalasztott párbaj. *Budapestről* jelentik: *Beóthy* Pál, a képviselőház alelnöke és *Polónyi* Dezső képviselő között támadt affért súlyos feltételű kardpárbajjal intézik el a felek. Tulajdonképen ma kellett volna megvívni a párbajt, de a rendkívüli események miatt a lovagias ügy fegyveres elintézését a felek segédei holnapra halasztották.

— Verekedő aradi muzikusok. Az aradi cigánysztrájk ma kissé harciasan és mulatságosan véget ért. A *Gambrinusban*, ahol a sztrájkolók nagy bandája játszott, a cigányok ma este tanácskozni kezdtek, hogy beszüntessék-e a sztrájkot. A tanácskozás hevében a cigányok összeverekedtek, megverték a vitájukba beleavatkozókat is, végül pedig abban állapodtak meg, hogy holnap befejezik a sztrájkot és minden banda visszamegy régi vendéglősehez, kávéházhoz ugyanazokkal a feltételekkel, amelyekkel a sztrájk kezdete előtt játszottak.

— A szerelmes fogoly öngyilkossága. Ma reggel az aradi királyi ügyészség fogházából szabadon bocsátották *Szabó* Józsefet, akit *Green* Nándor főkapitány elé állítottak. *Szabó* idegen illetőségű, ezért az aradi rendőrségre hárul az a feladat, hogy illetőségi helyét kipuhatolja és annak megállapítása után őt oda eltoloncolja, miután a szegény embernek egy fillér pénze nem volt. *Szabó* nem először került ebbe kellemetlen helyzetbe és tapasztalatból tudja, hogy a közigazgatási hatóságok nem dolgoznak villamos erővel és így illetősége megállapítása hónapokig is eltarthat. Ez és az aradi rendőrségi fogdának országosan ismert ázsiai jellege, elkieserítették a szabadság után vágyódó embert és ma délután két óra tájban öngyilkosságot követett el. A cellája előtt álló rendőr nyöszörgést hallott és mikor benyitott a sötét fülkébe, a padlón fetrengve találta a foglyot, aki már több sebből vérzett, mert a bicskájával felvágta az ereit s hasba szurta magát. A súlyosan sérült embert a kórházba szállították. A rendőrségen azt mondják, hogy egy kis romantika is vezette *Szabó*t a vérontás inszenírozására, mert az volt a célja, hogy az aradmegyei kórházba kerüljön, ahol hónapokkal elzót, mint beteget kezelték és szerelmes lett az ápolónőjébe, ezt a nőt akarta viszontlátani.

— Rendőri hírek. *Kranitz* Jánosné, aradi *Ferdinánd*-utca 8. sz. a. lakó urnó cselédje *Jellinek* Eszti karikagyűrűt lopott urnójától és megszökött. — *Dávid* Vilmos Erdélyi-utcai koreszmájában *Kató* Ferenc és Erdélyi Miklós vasuti munkások összeverték egymást. — *Netzkó* Piroska 21 éves varrónő *Kossuth*-utca 51. számú lakásán ma este marólugot ivott, állította azért, mert nem tudott annyit keresni, hogy divatos kalapot vehetett volna magának. Súlyos sérüléssel a kórházba szállították.

A Budapesti Csipkeáruház

távirati megbizásáról érdeke minden hölgynek meggyőződni
Andrássy-téri fióküzletében (Fischer Eliz-palota)

TÁVIRAT 2811
 8 újabb rendkívüli olcsó napot rendezzen.
 Füzlet.

— Adomány. N. N. a mai napon két koronát küldött szerkesztőségünk címére özvegy Kollerné részére. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk. — *Seidner* Bernát és neje Arad 20 koronát juttatott lapunk kiadóhivatalába dr. Pálmai Lajosné ravatalára szánt koszorúmegváltása címén, az izr. népkönyha részére. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— **A sajtó hatalma.** Aki netán még kételkedett eddig a sajtó óriási hatalmában, azt kétségtelenül más véleményre fogja bírni az alábbi bejelentés, melyet egy hetilap hírvonatából bñngesztünk ki: „Helyszüke miatt egy sereg *születést és halálosét* a jövő hétre kellett *halasztani*”.

— **Orvosi körökből.** *D. Graur* Viktor dr. egyetemes orvostudor, fogorvosi és műfogászati szakrendelőjét folyó évi május hó 1-től Deák Ferenc-utca 40. a. I. emelet gör. kat. új bérpalotába a Vasszállóval szemben helyezte át. Bejárat a Weitzer J.-utcából is.

Kugel Ede dr. szülész, nőorvos május 20-ikától Eötvös-utca 5. szám alatt rendel. Telefon 921.

— **Eredeti japánrizsfüggöny darabja 10 korona,** kapható *Kotányinál* József főherceg-ut 3.

— **Anyatejtel táplált gyermekek ritkán szenvednek az emésztési szervek zavarában.** De hogy járnak a sajnálatraméltó üvegből táplált gyermekek? Ha ezeket nem táplálják „Kufeké”-vel, folyton szenvednek emésztési zavarokban. „Kufeké” a legjobb táplálószer hányáskezelésnél, hasmenésnél, bélhurutnál stb.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

— **Elite és Revue Parisienne** párisi divatlap tavaszi és nyári száma színes képekkel és magyar szöveggel, kapható *Juhász és Társa* modern könyvesházában Andrássy-tér 16. sz.

— **Pünkösdi ünnepekre.** *Imakönyvek* igen nagy választékban leszállított árban kaphatók *Ingyuz I. és Fianál* Weitzer-utca.

— **Kérjen ingyen cipő-árjegyzéket a Moskovits** cipőgyár r. t. fiókraktárából, Arad, Szabadság-tér 18.

— **Figyelmeztetés!** Arany jegygyűrűk és ékszerekben, mint megbízható céget, ajánljuk az 1889. óta fennálló *Farkas Streicher* céget, Tökölly-tér 1. sz. 3594

— **Szoba-, cimpfestő, mázoló** *Weichinger Adolf* Arad, Hunyadi-utca 1., II-ik udvar. 3506

A plébános és gazdasszonya.

— **Elítelt betörőasszonyok.** —

— *Az Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Gyula, május 23.

Feltűnést keltett az egész vármegyében az a nagyszabású lopás, amely *Bedák* Mátyás kondorosi plébános kárára történt ez év áprilisában. A tolvajok több mint 6000 koronát loptak el a plébánostól. A csendőrség széleskörű nyomozást indított és sikerült is hamarosan kinyomozni a tetteseket a pap gazdasszonya és annak barátnői személyében. Most már börtönben ülnek és ott álmódoshatnak arról a pesti trafikról, amelyet a loptott pénzen akartak vásárolni.

Lukárdi Paulának hívják a papgazdasszonyt. Barátnői pedig *Mácsán* Jánosné és leánya, *Mácsán* Zsuzsanna voltak. Mácsánékról nem valami jó hírek keringettek Kondoroson, mert hát — az igazat megvallva — nagy barátai voltak a szabad szerelemnek. A plébános többször figyelmeztette is a gazdasszonyát,

hogy hagyjon fel a kétes barátsággal, de *Lukárdi* Paula nem akarta azt sehoggy sem, anynyira szerette a barátnőit, *Bedák* látva, hogy intelmei eredményre nem vezetnek, azt mondta a gazdasszonyának, hogy le is ut, fel is ut.

Nagyon megrökönyödött *Lukárdi* a f. l. mondáson. Panaszkodott is a barátnőinek, mikor összejöttek.

— Most mit csináljak? — sopánkodott.

— Legjobb volna Pestre költözni mindnyájunknak — mondta a *Mácsán* familia.

— Az bizony jó volna — szólt *Lukárdi*.

— Csak egy kis pénz kellene hozzá.

— Mire?

— Venni egy kis trafikot. Ott jól megy mind, úgy hogy uri módon meg lehet belőle élni.

Lukárdi gondolkozott egy kis ideig, aztán megszólalt.

— Szerzek én.

— Kitél?

— A gazdámtól. Ugyis elküldött. Hát meglopjuk. Ugy se tudódik az ki.

— Ha sikerül, felmegyünk mind a hárman Pestre. Ugy élünk, mint a kiskirályok. Téged eltartunk holtig — biztatgatta *Mácsán* Zsuzsanna.

Megegyeztek abban, hogy mikor alkalom lesz rá, a plébános nem lesz otthon, *Mácsán* nékkel meglopják. *Lukárdi* tudta, hogy *Bedák* a pénzt a dolgozó szobája íróasztalának a fiókjában szokta tartani.

Április elsején a plébános 5 pecsétes nagy pénzes levelet k. post, amelyben 6000 korona bankó és 72 korona váltópénz volt. A plébános a pénzt borítékosul bezárta az íróasztal fiókjába, maga pedig ki ment Csákóra. *Lukárdi* látta, hogy a plébános sok pénzt kapott és tudta, hogy a plébános csak másnap jön haza. Mindjárt híradással volt *Mácsán* néknek. At is ment hamarosan *Mácsán* Zsuzsanna. Ott aztán álkulcsal kinyitottak az iroda folyosóra nyíló ajtaját, az íróasztal fiókját a rajta levő erős olló segítségével felfeszítette és kivette az öt pecsétes levelet. A lopott pénznek egy részét egy teás dobozba tette és elrejtette a temetőben egy sirkereszt mellé, a másik részt a ligetben ásta el, a harmadik részt pedig a paróchia egyik félreeső helyén egy hasadékba tette.

A plébános mikor hazament, nagy meglepetéssel konstatalta, hogy a borítéknak és a szép summa pénznek hült helye van. A boríték alatt még volt 600 korona készpénz, az azonban ott maradt.

Ebből azt következtette *Bedák*, hogy házi szarkájának kellett garádálkodnia az irodában. Elővette tehát a cselédeket, különösen a házvezetőnőt. De az kerken tagadott mindent.

— Én nem tudok, nem láttam semmit — erősítgette nagy buzgalommal.

A plébános ekkor kénytelen volt átadni a csendőröknek az ügyet. Azoknak aztán sikerült is kinyomozni a nagy trüszet, mely a bíróság elé került. A bíróság *Mácsán* Zsuzsannát, mint tettest, egy évi börtönre, *Lukárdi* t, mint bűnsegédet kilenc hónapi börtönre, *Mácsán* nék pedig orgazdaságért három havi fogházra íélte.

Ez utóbbi jogerőssé is vált, mert *Mácsán* né megnyugodott. Megnyugodott volna *Lukárdi* is, de felebbezett felmentés végett. Az ügyész úgy *Mácsán* Zsuzsannával, mint *Lukárdi* Paulával szemben enyhének találta az ítéletet, tehát szintén felebbezett.

VÁROS ÉS MEGYE.

A Kulturpalota fűtő-berendezése.

— *Döntött a tanács.* —

— *Az Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, május 13.

Arad város tanácsa ma tartott rendkívüli ülésében a törvényhatósági bizottság által reá ruházott felhatalmazása alapján vállalatba adta a Kulturpalota fűtési és szellőztetési berendezését azzal a kikötéssel, hogy a vállalkozó szeptember elsejéig azokat elkészíteni tartozik. *Varjassy* Lajos polgármester elnökölt ezen a fontos ülésen, amely egy nagy hullámokat felvert kérdésnek remélhetőleg utolsó megjelenése volt.

A tanács az ajánlattéví bizottság javaslatával szemben *Rohonczy* Hugó budapesti vállalkozót bizta meg a munka elkészítésével és 79,975 korona árban köteles azt teljesíteni és köteles továbbá a tanács határozatának kézbesítésétől számított három nap alatt a munkákat megkezdzeni.

Mint azt ma megirtuk, az ajánlattéví bizottság tegnap felülvizsgálta a mérnöki és számvevői hivatalok számításait és noha ezek szerint *Rohonczy* ajánlatát 224 koronával olcsóbbnak találta, azt javasolta, hogy a tanács *Waldmann* Antal budapesti vállalkozónak adja oda a munkát, aki 80.000 korona átalányárért hajlandó azt elvégezni. A bizottság azért foglalt állást a drágább ajánlat mellett, mert *Waldmann* ajánlata mellett olyan nyilatkozat volt, amely szerint ő arra kötelezi magát, hogy a tervektől eltérő többmunkáért a város közönségétől utánfizetést nem kér és a költségvetésben fel nem vett, de máris szükségessékné mutató munkálatokat, így például az exhaustorok zajtalan működésének biztosítását az ajánlatában kitüntetett átalány árban hajlandó elvégezni.

Ma reggelre *Rohonczy* vállalkozótól azonban ugyanilyen nyilatkozatot kapott a tanács és ez arra bírta, hogy mellőzze az ajánlattéví bizottság javaslatát. *Kovács* Vince kulturatanácsnok az ügy előadója, azt a határozati javaslatot terjesztette elő, hogy *Rohonczy* t bizzák meg a fűtési és szellőztetési munkák elkészítésével, mert ajánlata a város közönségére nézve a legkedvezőbb és nyilatkozata szerint az ajánlati árnál akkor sem kér többet, ha esetleges pótmunkák válnának szükségessékké. A vállalkozó megbízhatósága, mondotta a kulturatanácsnok, eldöntött kérdésnek tekintendő, a május havi közgyűlésnek avval a határozatával, amely kimondotta, hogy *Rohonczy* ajánlattételre a tanács által felszólítandó. Az a körülmény, hogy az említett nyilatkozata ma reggel érkezett, gátó akadály nem lehet és pótajánlatnak nem tekinthető, mi a közszállítási szabályrendelet értelmében őt a pályázatból kizárná, mert oly teljesítések ígérését tartalmazza, amelyek az eredeti pályázat kiírásakor a felhívásban nem foglaltattak benn és így azokat, a munkát vállalatba adó város tulajdonképen nem is követelte.

Az előadó javaslatával szemben *Vannay* Gyula tanácsnok azt hangsúlyozta, hogy a tanácsnak ugyan feltétlenül joga van bármelyik ajánlatot elfogadnia, de méltányosnak találja, ha *Waldmann* Antalt bizzák meg, mert tulajdonképen az ő ötlete volt az a nyilatkozat, amely biztosítja a várost arról, hogy a pótmunkákért fizetnie nem kell. A polgármester ama felvilágosítása után, hogy a tanácsnak ezt a kérdést közmegelegedésre úgy kell megoldania, hogy a számszerűleg legolcsóbb ajánlatot fogadja el, mert a város közön-

Harisnya, keztyű, matrózing

legnagyobb választékban, legolcsóbb szabott árak mellett

2801

BÁRSONY ANDOR-nál Szabadság-tér 17. sz.

Braun M.

férfi- és fiugyermek-ruha áruháza
Arad, Jozsef főherceg-ut 3.,
(a Kossuthszoborral szemben.)

Nagy választék!!!

8802

Olosó árak!!!

Külön osztály mértékezerinti rendelésekre.

ségének is ez az intenciója és minthogy az ajánlatba hozott vállalkozó megbízhatósága minden kétségen felül áll, a tanács egyhangulag elfogadta az előadó javaslatát és kimondotta, hogy ez a határozat csak birtokon kívül felebezhető meg, mert a munkálatok azonnal megkezdendők és szeptember elsejéig okvetlenül befejezendők, nehogy a késlekedés által az építkezés többi ágában érje veszteség a várost.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Lemondás

az Aradi Kereskedelmi Bankban.

— Momák Döme dr. nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 23.

Az Aradi Kereskedelmi Bank kebelében röviddel ezelőtt nevezetes személyváltozás történt. Az igazgatóság egyik általánosan ismert tagja, aki a banknak egyúttal ügyésze is, kivált a pénzügyintézet kötelekéből és lemondott állásáról. Az illető Momák Döme dr. aradi ügyvéd, akinek tudvalevőleg a pénzügyintézet megteremtése körül jelentős érdemei vannak. Momák nagy ambícióval kezdte meg közgazdasági tevékenységét és éppen ez az oka annak, hogy a bank kötelekéből való kiválása gazdasági körökben feltűnést keltett. Mivel állásáról való lemondását többféleképpen és nem minden rosszakarat hiányával kommentálták, egyenesen Momák Döméhez fordultunk, hogy megtudjuk kiválásának igazi okát.

— Előre kell bocsátanom — mondta Momák dr. — hogy a pénzügyintézetet virágzó vállalatnak tartom és egyáltalán nem igaz az, mintha a kereskedelmi banknál bármilyen zavarok történtek volna s ezek készítették volna távozásomra. Az ügyészi állásról való lemondásomat személyi okok idézték elő. Öszintén megvallva, nem tetszett az az irányzat, amelyet a bank követ. Falusi, kicsinyes gondolkodású emberek akarják az irányítás szerepét kezükbe ragadni. Ezeknek a gondolkodásmódjával én nem tudtam megbarátkozni. A nagyközönség nem tudta ezt eddig és mindig azt hitte, hogy a bank működését én, mint az igazgatóság egyetlen városi tagja, irányítom. Így aztán az erkölcsi odium a pénzügyintézet minden tevékenységéért reám hárult. Hogy ennek végét szakítsak, elhatároztam kilépésemet, amelyet az igazgatóság még mindig nem vett tudomásul és állásom betöltéséről még nem gondoskodtak, mert az a tévhit vezeti őket, hogy lemondásom még nem végleges. Ismétlem, hogy a bank prosperábilis intézet és éppen ezért részvényeimet úgy én, valamint családom tagjai meg is tartják, sőt a bátyám megmarad az igazgatóság elnökének.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, május 23.

Készáru.

Amerika 2-ef magasabb. Kínálat, vételcedv megfelelő, 18 ezer mm 5—10 liliérral drágább.

Határidő.

	Dél	2 óral	zárlat	zárlat
Buza 1912 májusra	11 89	11 90	11 89	11 89
Buza 1912. októberre	11:0	11 51	11 56	11 57
Rozs 1912. októberre	9 67	9 68	9 68	9 69
Tengeri 912 májusi	9 10	9 11	9 09	9 09
Zab 1912. októberi	9 31	9 31	9 31	9 32
Az árak 50 fillérenként számítva.				

Felelős szerkesztő:

Bolgar Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1912. május hó 24-én:

C) bérlet. Utolsó bérleti előadás. C) bérlet.

A budapesti új színpad teljes együttesének vendégjátéka **Bárdos Arthur dr. igazgató** vezetése alatt.

A pénztárca.

Szatira 1 felvonásban. Irta: Oktáv Mirabau. Fordította Szász Géza.

Személyek:

Rongy János	—	—	Harsányi Rezső
A rendőrőrnök	—	—	Garas Márton
Flóra	—	—	D. Huszár Irén
Rendőr	—	—	Erődi Jenő

Ezt követi:

Hattyúvér.

Mesejáték 1 felvonásban. Irta: Strindberg Ágost. Fordította: Mikes Lajos.

Személyek:

A fejedelem	—	—	Pesti Kálmán
Hattyúvér	—	—	Simonyi Mária
A herceg	—	—	Antalfy Sándor
A mostoha	—	—	Marosi Adél
Signe	—	—	D. Huszár Irén
Tofva	—	—	Nagy Margit
Hattyúvér anyja	—	—	Harmos Ilona
A herceg anyja	—	—	Saloth Etel
A főkertész	—	—	Harsányi Rezső
A halász	—	—	Darvas Ernő

Kezdeté este 1/8 órakor.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma pénteken, 1912. május 24-én:

1. A fekete vér. Idegizgató nagy társadalmi dráma 3 felvonásban. — 2. Ön gratulálhat nekem. Kacagató. — 3. Végzetes tévedés.

Előadások kezdete délután 3/6 órától folytatólagosan 11 óráig tartanak.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma pénteken, 1912. május 24-én

1. Bolgár népelet. Természet után. — 2. Skatulyás emberek. Humoros. — 3. Gyapot ipar. Tanulságos. — 4. Iker fivérek. Mulatságos. — 5. Az erdélyi ciklon pusztításai. A helyszínen készült eredeti felvétel. — 6. A kékköves nyakék. Társadalmi dráma 2 felvonásban.

Előadások kezdete délután 6 órától kezdve esti 11 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Értesítés.

Miután számtalan oldalról leszek megkérdezve arra nézve, hogy az esetleg fellépendő szőlőmoly ellen, mely időben történjen meg a kellő védekezés, értesítem a t. szőlőbirtokos társaimat, — hogy csupán akkor amidőn már a molyhernyók tömegesebb jelenléte biztos megállapítást nyert.

A szőlőmoly-lepkék megjelenése a közeli napokban várható; — melyeket természetesen követni fog (ca 2 hét után) a molyhernyók kiképzése is; — figyelmeztetek tehát minden szőlőbirtokost, hogy ezen hernyók megjelenését úgy magok figyeljék, — mint a vincellérjeik által a legszigorúbban figyeltessek meg; (a vincellérek e hernyók létezését rendszeren nem veszik tudomásul; — vagy nem is ismerik azt) mivel ezeknek kiirtásával jelentékeny megkárosodástól menthetik meg magokat.

Ezen termés mentés ezidén annál inkább is igen indokolt, mivel a fagyok által jelentékenyen megcsappant fűrt hozam, — tehát a termés csekélyisége folytán magas must árakra van kilátás, de bevétel persze csak ott lesz, — ahol lesz is mit eladni.

A peronospora elleni védekezés, (bordeauxi lével) semmiképpen sem tévesztendő össze a molyhernyók elleni védekezéssel.

A szőlőmoly irtására vonatkozó tanácsokkal felvilágosításokkal és ismertetésekkel mindenkinnek szívesen állók rendelkezésére, aki eziránt akár személyesen, akár levélben hozzám fordul.

3488

Vojtek Alajos.

Nyári színes cipők és angol tennis

CZIPŐK

Engelhardt Chassalla SZANDALLOK
 már megérkeztek!!

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK

Hegységárban: 941

K 16.50 és K 20.50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NAL

Arad-Temesvár kaphatók

Képes árjegyzék díjtalanul.

Nyilatkozat.

Fiamért: **Kern Sándor**ért semmi néven nevezendő adósságot ki nem fizetek és azokért felelősséget nem is vállalok.
Világos. 1912. május 24.

Kern Henrik
ácsmester.

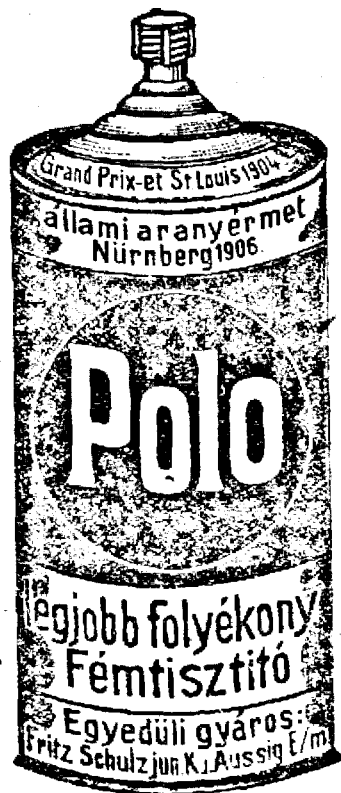
6641

Világhírű Hazelwood amerikai czipők
egyedüli lerakata 16 K., 20—24 K. árban
Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. I. Telefon 335.

A világ napsugártól és illatól ragyog,

nagyszerű, folsézes mársi idő van! De nincsen-e senki az ismerősei között, a ki most is meg van hűlve s nem tudja, hogyan? Meghülni bármely évszakban lehet, ezért mindig óvatosságnak kell az embernek lenni. Ez az óvatosság, a mellyel már 25 év óta élnek az emberek: Fay valódi szódéni ásványpasztillája, a melyet gyógyszerárban, drogeriában és ásványvízkereskedésben 1 korona 25 fillérért lehet kapni. 6681

Mindenütt Kapható

Kérjen ingyenpróbát

6885

Moskovits „Anatomiai”

CIPŐK

20
-nim
-89
-190
-281

Legszebbek,
Legjobbák,
Legolcsóbbak.

921

Raktár Arad, Szabadság-tér 18. Telefon 218.

Jégszekrényeim!

Sikerült egy oly jégszekrényt gyártanunk, amely kevés jégszükséglettel különösen hűtenek. Hentesek, mészárosok, vendéglátók és magánosok szíves figyelmébe ajánlom

jégszekrény árjegyzékemet,

melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Használt jégszekrények ujakra becseréltetnek és kijavítva ismét jutányos árért eladottnak.

Kohn

József,

bádogos, vízvezeték berendező

ARADON.

Gyártelep Batthyányi-utca 32.

Városi és megyei telefon 333.

3321

Beszüntetett
Andrássy-téri
üzletünk köny-
veiből a :: :: ::

**Weitzer János-utcában
Könyvbazárt
létesítettünk.**

Oriási tömeg szép-
irodalmi, jogi, or-
vosi szakmunkák,
sociológia nyelv-
tanok és szótárak.
Iskolai segéd-
könyvek, szakács-
könyvek, ifjusági
iratok, képeslapok.

Diszművek
10, 20, 50 fillér; 1, 2
és 3 koronás csoport-
tokban árusítottnak.

Antiquar könyvek.

INGUSZ L. és Fia

könyvkereskedése.

Csak

Weitzer János-utca
Telefon 517.

276

Megnyílt!

Müller J. és Fia

kelmefestő, vegyilsztító és fehérnemű gőzmosógyári

gyűjtő-telepe

Arad, Weitzer János-u. 7. sz. (új gör. kei. palota.)

6641

Mindennemű férfi, női és gyermekruhák vegyileg tisztítatnak, vagy festetnek.

Fehérneműek hófehérre mosatnak és vasalás céljából elfogadtatnak.

5977-1912.

Hirdetmény

a fegyveradóra vonatkozó bejelentések tárgyában.

Fegyveradót fizet mindenki a birtokában levő, vadászatra használható lőfegyverek után, ugyancsak azon fegyverek után, melyek családtagjai, vadászcselédjei, a vadak gondozására és erdőterületek őrzésére alkalmazottak cselédjei valamint mező- szőlő- vagy erdőgazdaságban alkalmazott, csőszök, pásztorok és erdőkerülők birtokában vagy használatában vannak.

Az, aki csak fegyveradót fizet, köteles a birtokában levő vadászatra használható fegyvereket szám szerint s annak megjelölése mellett: vajjon egy vagy két csővűek-e, bejelenteni, a bejelentést lakásának pontos megjelölése mellett sajátkezűleg aláírni és az 1912. évi június hónapban ama községi elöljáróságnál vagy városi adóhivatalnál benyújtani, ahol az adóköteles állandó lakását tartja.

A bejelentés élő szóval is történhetik, mely esetben az adóköteles bemondása szerint a bejelentési űrlapot a városi adóhivatal köteles kitölteni.

Aki évközben lép adóköteles fegyver birtokába, tartozik ezt a fegyverét a birtokba vételtől számított nyolc nap alatt bejelenteni.

Azok, kik a törvény értelmében adómentes fegyverek birtokában vannak kötelesek ezeket a fegyvereket, egyszersmindenkora az illető városi adóhivatalnak arról szóló bizonyítványával ellátni, hogy a bejelentett fegyverek adómentesek.

A városi közegek által a fegyveradóról készített kivétési lajstromok a kir. pénzügyigazgatásnak érvényesítési záradékával ellátva a városházánál 8 napi közzemlére kitétetnek, hogy azokat mindenki megtekinthesse netaláni felszólamlását beadhassa esetleg a másokat illető adókövetésekre, vagy esetleges fegyvereltitkolásokra nézve észrevételeit megtehesse.

A felszólamlások és az észrevételek a fent kitüntetett határidő alatt a kir. pénzügyigazgatásnál nyújtandók be, mely az észrevételek alapján a szükséges intézkedéseket megteszi, a fellebbezéseket pedig a közigazgatási bizottság elhatározása alá terjeszti.

A vadászati jegy elnyerésére irányuló bejelentések szintén 1912. évi június hónapjában nyújtandók be, az adóköteles (illetőleg kezes) állandó lakására nézve illetékes polgármesternél.

Ha valaki évközben kívánja a vadászat gyakorlását megkezdeni, vagy eddig élvezett vadászati adómentessége megszűnik, a bejelentést azonnal megtenni köteles.

Vadászati jegy váltása esetében a fegyveradó a vadászati adóval együtt a kir. adóhivatalnál fizetendő.

Az esetben, a midőn valaki már a városnál befizette a fegyveradót és azután kíván vadászati jegyet váltani, a fegyveradó-igazolványt a kir. adóhivatal bevonja, s a befizetett fegyveradót a vadászati adóval együtt a vadászati jegyen kitünteti. Magától értetik, a már befizetett fegyveradót újból nem kell befizetni.

Az 1883. XXIII. t. c. 6 § a értelmében a vadászati adó alól ki vannak véve az ezen szakasz a) pontjában említettek kivül.

1. a vadászterületek tulajdonosainak vagy bérlőinek szolgálatában álló vadász cselédek;

2. a vadak gondozására és vadászterületek őrzésére alkalmazott cselédek;

3. a mező- szőlő- és erdőgazdaságnál alkalmazott csőszök, pásztorok, erdőkerülők;

4. a hatóságilag fölesketett erdőtisztek, erdőőrök és a kir. erdőfelügyelőség személyzete.

Az adómentesség igazolásául szolgál az 1., 2. és 3. pontok alatt említett egyéneknél: a kir. adóhivatal által kiállított fegyveradó-igazolvány, a 4. pont alatt említett egyéneknél pedig az eskübizonyítvány eredetije vagy hivatalos másolata.

Az, aki adóköteles fegyverét az adó alól elvonja, eltitkolja, vagy az adóköteles lőfegyverek — a törvényben meghatározott esetek kivéve — vadászatra használja, az eltitkolt, vagy adó alól elvont minden darab fegyver után husz K.-tól negyven K.-ig terjedhető bírságot tartozik fizetni. A befizetett bírságnak egy harmada a fejjelentőt illeti.

A vadászati adójövedéki kihágások a 1883. évi XXIII. t. c. 43. § a értelmében torolitatnak meg.

Arad, 1912. május 15.

A városi adóhivatal.

RÓNA JENŐ

ARADON, ANDRÁSSY-TÉR 18. SZÁM. (Lőcs-ház.)

KEFE, PIPERE, ILLATSZER ÉS SPORT-
CIKKEK KÜLÖNLEGESSÉGI ÜZLETE

Ajánlja a vásárló nagyközönség szives figyelmébe a legfinomabb angol francia és német gyártmányu illatszer és pipere különlegességeit.

Beszerezési források a következő világhírű cégektől: London: Bayley, Askinson. Páris: Cottau & Co Hubigau, Piver, Cotty. Hamburg: G. Dralle. Berlin: G. Lobse. Köln: F. Mülbens. Grác: H. Kielhauser. Prága: F. Prohaska. — Angol, francia és magyar gyártmányu fogkefék. Fog-, száj- és hajvizek, fogsaszták és porok. Eredeti kölni vizek. Köröm ápolási összes kellékek. Legfinomabb hajtük, csattok, fésük és mindennemű kefék. Permetezők, illatfuvók és szivacsok. Pouderek és aroporok.

Nagy választék összes elismert gummi óvszerekben.

Legfinomabb és legdivatosabb bőr női, kézi és pénztárcák, ugyancsak szivar és sziva-ka tárcák óriási választékban. Eredeti Tennis-rakettek, hálók, füles és gummi labdák. Football és futó cipők nagy választékban. Összes háztartási cikkek legolcsóbb szolid szabott árakban állandóan kaphatók:

RÓNA JENŐ cégnél Andrassy-tér 18. szám.

Városi és megyei telefon 233.

3423

Városi és megyei telefon 233.

Házlebontás miatt üzletemet
Deák Ferenc-utca 7. sz.
alá helyezem.

A raktáron levő villamos
csillár és lámpákat leszállí-
tott árban adom el.

Diamant Ferenc
villamos szerelő. 3161

Réz- és vasbutorok, asztalos és kár-
pitos munkák, gyermek ágyak és
gyermek kocsik, sodrony ágybetétek
és matracok, kerti butorok, egész
hálószoba berendezés készpénzért
és részletfizetésre most
jutányos árban beszerezhető

Rigósfürdő gyógyhely Bodzarigós.

Temesmegyében, a Temesvár—
lippai vasúti vonalon, a sarolta-
vári (Charlottenburg) állomástól 7
kilométernyire.

Tanácsos kocsit a vasúti állomá-
shoz előre megrendelni. A fürdő
fekvése csodásan szép és teljesen
pormentes.

FÜRDŐK: Csusz, köszvény,
reuma stb. ellen kitünők.
Szép olcsó szobák. Jó és
olcsó ellátás. A fürdőszál-
loda ez idén 16 szobával
:: kibővítettett. ::

Idény: szeptember végéig.

Mindennemű bővebb felvilágo-
sítással szolgál:

Gyógyfürdő Igazgatóság
Rigósfürdő.

— Telefonszám 2. —
3380

Nägele Antal
temesvári gyógyszerész
Telefonszám 322.

ÉBERLEIN GYULA

kép. kőműves mester Arad.

Értesítem a n. 6. közön-
séget, hogy

építészeti irodámat

május hó 1-én Deme-
ter-utca 7. szám alá
(Saját házamba) 2661

helyeztem át

Elvállalom a legmodernebb
épületek tervezését
és építését pontos és
:: megbízható kivitelben. ::
Kívánatra terveket és
költségvetéseket készítek.

Segédi állás.

Feltétlen megbízható szakképzett
keresztény fiatal detail fűszer, liszt
és gyarmatáru

kereskedősegéd,

ki a raktárkezelésben jártas, jó
megjelenésű, magyar, német és
esetleg román nyelvismerettel is,
azonnali belépésre

kerestetik.

Grausam Károly

fűszerkereskedő, Petrozsény.

Ajánlathoz fénykép melléklendő és
igényei jelölendő. 3571

273—1912. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t.-c. 102. §-a érte-
lémében ezennel közzhírré teszi, hogy
az aradi kir. járásbíróságnak 1912.
évi SP. II. 296/5. sz. végzése kö-
vetkeztében Dr. Szalay Károly ügy-
véd által képviselt Fonciére Pesti
biztosító intézet aradi főügynök-
sége javára 281 korona 98 fillér
s járulékai erejéig 1912. évi
április hó 24-én foganatosított
kielégítési végrehajtás útján fe-
lülfoglalt és 2900 koronára be-
csült malomberendezés nyilvános
árverésen eladatik.

Mely árverésnek a körösbökényi
kir. járásbíróság 1912. évi V. 163/2.
számu végzése folytán 281 ko-
rona 98 fillér tökekövetelés, en-
nek 1911. évi szeptember hó 4.
napjától járó 5%-os kamatai és
eddig összesen 112 kor. 43 fill-
lérben bíróilag már megállapított
költségek erejéig, Barzán. adós
lakásán leendő megtartására 1912.
évi május hó 29. napjának délelőtti
10 órája határidőül kitűzetik és
ahoz a venni szándékozók ezen-
nel oly megjegyzéssel hivatnak
meg, hogy az érintett ingósá-
gok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és
108. §-ai értelmében készpénzfize-
tés mellett, a legtöbbet ígérőnek
szükség esetén becsáron alul is el-
fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő
ingóságokat mások is le- és felül-
foglaltatták és azokra kielégítési
jogot nyertek volna, ezen árverés
az 1881. évi LX. t.-cikk 120. §.
értelmében ezek javára is elren-
deltetik

Kelt Körösbökény, 1912. évi
május hó 11. napján.

Walder Izsó,
kir. bir. végrehajtó.

Tanulóleányok

heti fizetéssel

könyvkötészetünkbe

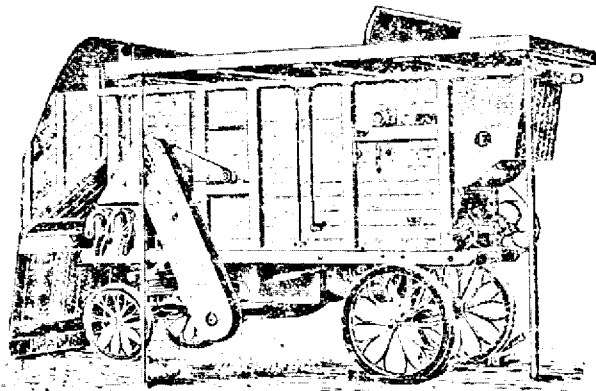
felvétetnek.

Figyelem!

Értesítjük a birókos és gazdaközönséget, hogy a

cséplési idényre

módunkban van azon-
nal szállítani 2 kész-
let gőzcséplő 4-es.
3 készlet 6 os és 3
készlet 8 lóerőt, ugy-
szintén több benzín-
cséplő garnitúrát és
motorok legolcsóbb
és kedvező részlet-
fizetési gyári árak
mellett.

Tisztelettel

Burza Testvérek

gazdasági gép- és vasnagykereskedése,
a „Nicholson“ gépgyár ker. képviselője

3621

Arad, Boros Beni-tér 1.

Az Andrássy-téren

az első emeleten takarékpénztár-
nak, vagy más intézetnek —
esetleg divatsalonnak — alkalmas

utcai lakás kiadó

Bővebbet a kiadóban.

THE VERA

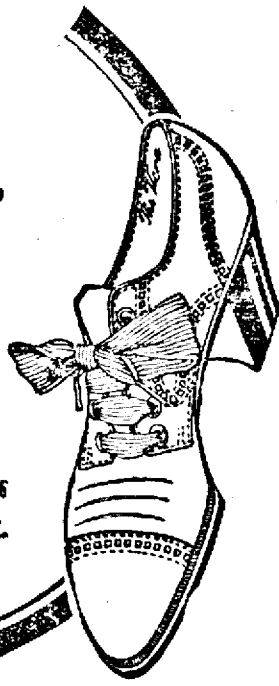
American Shoe

A jelenkor
legtökéletesebb,
legkényelmesebb,
és legtartósabb
amerikai

cipője

urak, hölgyek és gyermekek részére
Kérjen képes árjegyzéket.

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

Egyedüli raktár:

Buchsbaum és Társa Arad.

Telefon 442.

1561

Telefon 442.

Kis rovatban minden szó egy-
eszeri beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tőh.-u. 22.
Kiadóhivatali telefon: 161. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján vagy küldendők — a szelvényen a szöveg elő — vagy levélbéllyekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkérdezéseknél, (a jelölt leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, es esetben, válaszbélyeg csatolással. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kivanatra díja anélkül megismerkeszt. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.**

Ajánlatok hoz,

melyeket valamely jelige alattküldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettük semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Férjet keresnek

21 éves amerikai árva 120.000 dollár vagyonnal, továbbá 38 éves egyedül álló gyermektelen özvegy 75000 kor., 18 éves szerb hölgy 150.000 frank, 25 éves evang. földbirtokos leánya 50.000 márka, 25 éves orosz hölgy 50.000 rubel vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy 10—500.000 márka vagyonnal. Komoly érdeklődőknek díjtalan felvilágosítással szolgál Schlesinger, Berlin 18. 3611

LEVELEZÉS.

Margithám

Anna ön egy csókot?? Oh igen, de csak ha Anna-papíron kér meg erre, kaphatja Juhásznál! 3487

Minden 100-ik vevő

kellemes meglepetésben részesül Török Ardor és Társa drogeriájában. 3388

Hölgyek figyelmébe!

Melyik nemesszívű urinő hajlandó 20 éves fiatal ur embernek lakást felajánlani. Levelek „Fiatal erő” főposta postrestante. 3617

Női írók,

vajtuk, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

ÖZLETEK.

Bettelheim K. utóda

első aradi fehérenemű tisztító intézet teljes felszereléssel családi körülmények miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3540

20 korona jutalmat

adok annak ki nekem egy forgalmas utcában egy kis üzleti helyiséget élelmi és cukorkaárusításhoz szerez. Cím a kiadóhivatalban. 3543

Aradhoz közellekvő

magyar községben egy 25 év óta fennálló vegyeskereskedés korlátlan italméréssel, más vállalat miatt, házzal együtt eladó. Felvilágosítást szíveségből Nádor-utcai sörraktárban. 3576

Jóforralmu fodrászüzlet

lakberendezéssel együtt, eladó. Cím kiadóban. 3562

Üzlethelyiség

közvetlen az Andrássy-tér közelében, berendezéssel vagy anélkül, azonnal átadó. Cím a kiadóhivatalban 3482

ALKALMAZÁST KERES.

Középkori gyermektelen

házaspár házmesteri vagy hivatal-szolgái állást vállalna. Cím a kiadóhivatalban. 3542

ALKALMAZÁST NYER.

Egy elárultónő

felvétetik Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-utca. Csak felnőtt intelligens leányok ajánlatai vétetnek figyelembe. 555

Két tanulófiu

vas és fűszer szakmában felvétetik Dimitrescu Aurélnál Pankótán. 3541

Puzstára

jó bizonyítvánnyal bíró szakácsnő kerestetik. Deák Ferenc-u. 9. sz. I. em. jobbra. 3572

Jól bevezetett ügynökök

keresünk gyártmányainknak az aradi piacon való elhelyezésére. Nagyvárad Bőrönd- és Bőráru-gyár r. t. Nagyvárad. 3592

Építési rajzoló,

ki földmérésben is jártas és mérnöki műszerekkel banni tud, Hettyey Gyula és Giza műépítész irodájába, Temesvárra kerestetik. 3593

KIADÓ LAKÁS.

Augusztus 1-re

egy 5 szobás különálló lakás fürdő-szobával, azonkívül raktár és műhelyhelyiség azonnalra kiadó. Hasszinger-utca 5. 2057

Lakás

nagyobb, erkélyes, Neuman-palotában november 1-re kiadó. 3616

Butorozott szoba

a város közepén (Kölcsey-utca 9/a) külön bejárattal, utcai ablakkal, kiadó.

Sina-utca és Tökölly-tér

sarkán lévő bérházban egy 4 és több 2 szobás lakás junius 1-től kiadó. Ertekezhetni Codilla építészeti irodájában, József főherceg-ut 19. szám. Telefon 627. szám. 2741

Andrássy-tér 21. számu

házban 3 szobás utcai lakás azonnal kiadó. Bővebbet a Kereskedelmi Banknál. 3546

Butorozott

utcai szoba külön bejárattal, azonnal kiadó, egy, esetleg két ur részére Vörösmarty utca 1. sz., a színházzal szemben. 3620

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-faragó használatával. II-5251

INGATLAN.

Eladó új magánház

15 évig adómentes, modern felszerelésű 4 szobás lakás, fürdő-szobával és kerttel. Cím a kiadóhivatalban. 1019

Eladó szőlő.

Szép fekvésű szőlő felszereléssel, házzal, esetleg berendezéssel, mőtörös megállóhoz közel, eladó. Bővebbet Tiszti Pálmánál, Ménesen.

Gyümölcsfa

hernyók és mindenféle gyümölcs-pusztító rovarok ellen „Tabicotin Emulsió Vojtek” a legjobb. Egy kísérlet mindenkit meggyőz. Vojtek és Weisz, Arad. II-5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Házbérlőkönyvek,

e célnak megfelelő beosztással kaphatók Pichler Sándor könyv-és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 2551

Teljesen

új karban lévő „Ujlaki” látható írású írógép jutányos árban eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3545

Kedvező vásárlás

folytán többféle elsőrendű német folyóirat minden elfogadható árban már 1 koronától kezdve; különböző szépirodalmi művek már 10 fillértől nagy mennyiségben kaphatók Krausz Paulin könyvkereskedésében. Telefon 511. sz. 4481

Eladó

2 lóra való keveset használt uri szerszám, 2 tölgyfa ruhaszekrény és egy könyvszekrény és egyéb butor darabok Szent Pál-u. 12. 3615

Egy tolvászék

betegek számára eladó. Perényi-utca 6.f. 3618

Likőraromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likőrök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

Képket mintákból

legnagyobb választék és legolcsóbban lesznek elkészítve, ugyazintén mindennemű üvegezést olcsón és pontosan eszközöl Fischer Mór, üveg, és porcellán-, lámpa-, diszműárkereskedés Andrássy-tér 20. Megyei és városi telefon 568. 4310

Megnyílt

az új kefe, pipere, bőr és illatszer különlegességi üzlet a legszebb kiállításban Andrássy-tér 18 alatt, hol a legdivatosabb elsőminőségű cikkeket mindenkor szolid, szabott árak mellett becsajtom a vevőim rendelkezésére. — Szíves pártfogást kérek, kitűnő teszelettel Róna Jenő. 8291

KÖLÖNFÉLE.

Ügyes kárptos

ajánkozik e szakmába bármely kárptos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, egy saját műhelyben, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemelés nélkül. Stáhl M., Thökölly-tér 7. sz. 1211

Két szoba butor

eladó darabonként is. Ugyanott kétszobás lakás konyhával, elutazás miatt azonnal átadó. Hunyadi-utca 1., I. em., 19. ajtó. 3625

Jég

háztartási célokra, naponta házhoz szállítva, havi bérletben megrendelhető az „Aradi légtelap” jéggyáránál Petőfi-u. 7a. Telefon 199. szám. 2683

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi férges porától. II-5251

Értesítem 1341

a n. 6. közönséget, hogy kárptos üzletemet Szabadság-tér 10. sz. alól Simonyi-utca 3 sz. alá helyeztem át, hol is elvállalok mindennemű kárptos munkákat legjobb kivitelben, legolcsóbb árban házaknál is Link Jakab, kárptosmester.

Férges baromfi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi-férgespusztító szerrel. Siker garantálva. II-5251

Taxameteres

Bér-autok

Telefonszám
816

2851
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

1121

Gőztéglagyár Mikelaka

ajánlja géppel gyártott, legjobb minőségű

géptégláit

falazásra, kútkészítésre, továbbá mindennemű nyersfalazásra. :: Tulajdonos: 8124

Pollak Sándor Arad.

Városi irodája Nádor-utca 14. sz.
Telefon 55. és 515.

Feltűnő alkalom előnyös vételre!!

Néhány hétig

Fischer Simon cég nagyáruháza

Arad, Szabadság-tér

olcsó hetet rendez

sorozati árusítással, mely a külföldi nagyáruházakban nagyszerűen bevált azáltal, hogy a heti sorozati által, feltétlenül olcsóbban, jóval a rendes áron alul vásárolhat.

Sorozati árak:

1

koronás

sorozat:

- 2 drb. finom selyem magánkötő
- 3 drb. tiszta selyem csokor nyakkendő
- 3 drb. tiszta selyem regatta nyakkendő
- 8 drb. legfinomabb álló gallér
- 2 pár fehér vagy színes kézelő
- 3 drb. elegáns angol batiszt zsebkendő
- 3 drb. finom női zsebkendő
- 1 drb. finom selyem zsebkendő
- 3 pár színes férfi harisnya
- 2 pár csíkos női harisnya
- 2 pár gyermek patent harisnya a 7 sz -ig
- 1 pár finom női flor harisnya
- 1 pár finom selyem harisnyakötő
- 1 pár finom selyem nadrágtartó
- 1 pár finom selyem női keztyű
- 1 pár férfi svéd im. keztyű
- 1 drb. finom szövett sapka
- 1 drb. kék scheviot fiu sapka
- 1 drb. elegáns divat sétabot
- 1 drb. valódi bőr pénztárca
- 1 drb. valódi bőr cigaretta tárcsa
- 1 drb. China ezüst cigaretta tárcsa
- 1 drb. finom gyöngyház zsebkés
- 2 drb. puha dupla gallér színes és fehér
- 1 drb. selyembatiszt félmellény
- 1 drb. női selyem gummi-öv fek. és szin.
- 1 drb. gyermek lackbőr öv piros és fek.
- 1 drb. divatos flor gyermek nyári trikóing
- 2 drb. csíkos nyári gyermek trikóing
- 2 pár divatos gyermek nyári sokerli
- 2 drb. vászon sportsapka mosó
- 2 pár gyermek gummi nadrágtartó

2

koronás

sorozat:

- 1 drb. fehér puha férfi ing madepulán
- 1 drb. színes turista ing kretonból
- 1 drb. damaszt alsó nadrág
- 1 drb. finom fiu sport ing kretonból
- 1 drb. francia batiszt alsónadrág
- 1 drb. finom női ing himzett
- 1 drb. sifon himzett női nadrág
- 1 drb. fiu divatkalap
- 1 drb. legújabb leány bob-kalap
- 1 drb. gyermek sport kalap
- 1 pár finom férfi bőrkezttyű
- 1 drb. gyermek esőernyő clotból
- 3 pár finom férfi flor harisnya
- 2 pár finom női áttört harisnya
- 6 drb. női selyem batiszt zsebkendő
- 6 drb. fehér len zsebkendő
- 3 drb. legfinomabb selyem csokor
- 1 drb. elegáns acél sétabot
- 1 drb. angol törös sétabot
- 1 drb. bársony divat ridikül
- 1 drb. női kezitaska bőrből
- 1 drb. valódi bőr szivartárca
- 1 drb. valódi névjegytárca
- 1 drb. egész finom bőrtárca
- 1 drb. finom gyöngyház zsebkés
- 1 pár finom női glacce bőrkezttyű
- 3 pár női divat harisnya színes csikkal
- 2 pár flor harisnya fekete szin. himzéssel
- 1 pár legfinomabb gummi nadrágtartó
- 6 drb. fin. ötrétü vászon gallér div. forma
- 3 drb. divatos tiszta selyem zsebkendő
- 2 pár krém színű selyem keztyű

3

koronás

sorozat:

- 1 drb. finom fehér damaszt férfi ing
- 1 drb. divatos selyem férfi ing
- 1 drb. elegáns zephir férfi ing
- 1 drb. legújabb színes férfi ing
- 1 drb. finom voil sport ing
- 1 drb. angol zephir sport ing
- 1 drb. finom férfi hálóing
- 1 drb. legfinomabb francia alsónadrág
- 2 drb. színes batiszt alsónadrág
- 2 drb. köpper alsónadrág
- 1 drb. finom női ing selyem szalaggal
- 1 drb. női hálókabát himzéssel
- 1 drb. finom női nadrág himzéssel
- 1 drb. férfi ernyő nikkel bottal
- 1 drb. női strappa ernyő
- 1 drb. divatos férfi strappa kalap
- 1 drb. legfinomabb divat sapka

3

korona

90 fillér

sorozat:

- 1 drb. finom divatos kemény kalap
- 1 drb. elsőrendű selyem ernyő
- 1 drb. elsőrendű fehér női ing
- 1 drb. elsőrendű angol zephir ing
- 1 drb. divatos selyem turista ing
- 1 drb. finom hálókabát csipkével
- 1 drb. finom kézi himzett női ing
- 1 drb. elegáns női nadrág
- 1 drb. elegáns bőrridikül

Ezen hirdetés néhányszor jelenik meg, célszerű megőrizni!

Dacára ezen feltűnő olcsó sorozati árak, a cég a áru elsőrendű minőségeért szavatol.
A Fischer Nagyáruház versenyképességét bizonyítja a 40 fényesen berendezett kirakat.

Vidéki rendelések utánvétellel eszközöltetnek. :: Meg nem felelő visszavéttetik.